

Załącznik do uchwały nr 164/21 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 z dnia 13 maja 2021 r. w sprawie zatwierdzenia zmienionego „Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020”

Plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

**Wydział Rozwoju Regionalnego
Departament Gospodarki
Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego**

Maj 2021

Spis treści

Słownik skrótów i pojęć.....	3
Wprowadzenie	5
Ramowy zakres tematyczny planu	6
Cel planu ewaluacji.....	6
Zakres planu ewaluacji	7
Przegląd strategii inwestycyjnej RPO WD 2014-2020	9
Organizacja procesu ewaluacji	19
Opis procesu ewaluacji.....	19
Opis działań dot. budowy potencjału uczestników procesu ewaluacji	22
Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystywania wyników procesu ewaluacji	23
Opis zasobów niezbędnych do realizacji procesu ewaluacji	23
Opis planowanych do realizacji ewaluacji	26
Tabelaryczne zestawienie planowanych badań ewaluacyjnych	26
Badania przekrojowe.....	29
Badania sfery społecznej	37
Badania infrastruktury.....	51
Badania gospodarki	58
Badania ad hoc oraz analizy na potrzeby wdrażania RPO WD 2014-2020.....	66
Badania na potrzeby monitoringu, ewaluacji i aktualizacji inteligentnych specjalizacji	67
Podsumowanie	68
Dane teleadresowe	69

Słownik skrótów i pojęć

RPO WD 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

IZ RPO WD – Instytucja Zarządzająca RPO WD 2014-2020

IP RPO WD – Instytucja Pośrednicząca RPO WD 2014-2020

JE – Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020

KM RPO WD – Komitet Monitorujący RPO WD 2014-2020

GSE – Grupa Sterująca Ewaluacją RPO WD-2020

KJE - Krajowa Jednostka Ewaluacji

KE – Komisja Europejska

SWR – System Wdrażania Rekomendacji

UP – Umowa Partnerstwa

Ewaluacja – badanie społeczno-ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) jakości oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.

Ewaluacja ad hoc – badanie nierealizowane w oparciu o plan ewaluacji. Ewaluacje takie są realizowane w sytuacji wystąpienia wcześniej nieprzewidzianej potrzeby informacyjnej.

Ewaluacja ex ante – ocena przeprowadzana przed wdrożeniem interwencji, na etapie jej projektowania. Odnosi się głównie do logiki interwencji, ocenia trafność, spójność oraz przewidywaną skuteczność i efektywność interwencji publicznej.

Ewaluacja ex post – badanie przeprowadzane po zakończeniu realizacji interwencji, którego zadaniem jest podsumowanie i ocena jej przebiegu oraz efektów. Identyfikuje czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie interwencji. Najczęściej stosowane w ewaluacji ex post kryteria to: skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Ewaluacja horyzontalna – ocena wybranych zagadnień w przekroju kilku programów. Może odnosić się do kwestii horyzontalnych (np. równouprawnienia) lub do obszaru interwencji realizowanego w różnych programach (np. badania i rozwój).

Ewaluacja hybrydowa – ewaluacja, w ramach której działania badawcze wykonywane są zarówno przez ewaluatora wewnętrznego, jak i zewnętrznego.

Ewaluacja kontrfaktyczna – badanie polegające na ocenie efektów interwencji poprzez ich porównanie z sytuacją, która zaistniałaby w przypadku braku interwencji lub w przypadku realizacji innej interwencji (sytuacja kontrfaktyczna).

Ewaluacja mid-term – ocena przeprowadzana w połowie okresu wdrażania interwencji publicznej, np. programu.

Ewaluacja on-going / Ewaluacja bieżąca – ocena przeprowadzona podczas realizacji interwencji.

Ewaluacja oparta na teorii – ocena oparta koncepcyjnie na teorii interwencji. Jej celem jest nie tylko informowanie o realizacji i efektach interwencji publicznej, ale także o tym, w jaki sposób i dlaczego dana interwencja osiągnie lub osiągnęła określone rezultaty.

Ewaluacja procesu – ocena koncentrująca się na działaniach, które mają miejsce w trakcie wdrażania interwencji publicznej, np. programu, skupiająca się na sposobach wdrażania i funkcjonowania interwencji.

Ewaluacja programowa – ocena dotycząca jednego programu operacyjnego.

Ewaluacja wewnętrzna – ocena przeprowadzana przez ewaluatora funkcjonującego w ramach instytucji odpowiedzialnej za realizację interwencji publicznej np. programu, z wykorzystaniem zasobów wewnętrznych.

Ewaluacja wpływu – badanie oceniające zmiany społeczno-ekonomiczne (zarówno zamierzone jak i niezamierzone) będące wynikiem realizacji interwencji publicznej.

Ewaluacja zewnętrzna – ocena interwencji publicznej przeprowadzana przez ewaluatorów nienależących do instytucji odpowiedzialnej za jej realizację.

Wprowadzenie

Podczas perspektywy finansowej 2014-2020 nastąpi znaczne zwiększenie roli ewaluacji w systemie wdrażania polityki spójności. Oznacza to, iż konieczne jest bardziej systematyczne i planowe podejście do prowadzenia procesu ewaluacji. Spełnienie powyższego warunku będzie możliwe głównie poprzez opracowanie *Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020*. Przygotowany dokument, który obejmuje wszystkie możliwe do zidentyfikowania ewaluacje przewidziane do realizacji, będzie obowiązywał przez cały okres programowania. Określa on sposób organizacji procesu ewaluacji RPO WD 2014-2020 oraz opisuje główne kierunki działań ewaluacyjnych planowanych do realizacji przez Instytucję Zarządzającą RPO WD (IZ RPO WD) w latach 2014-2020.

Konieczność przygotowania przedmiotowego dokumentu nakładają na Instytucję Zarządzającą RPO WD 2014-2020 zapisy art. 56 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006. Ponadto szczegółowe wymogi w zakresie prowadzenia procesu ewaluacji zostały sformułowane w Umowie Partnerstwa oraz w odpowiednich Wytycznych Komisji Europejskiej oraz Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Prezentowany dokument wykorzystuje wnioski i rekomendacje dotyczące procesu planowania ewaluacji przygotowane na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju przez konsorcjum wykonawców: WYG/PSDB & Centrum Analiz i Ewaluacji Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ramowy zakres tematyczny planu

Cel planu ewaluacji

Zadaniem planu ewaluacji RPO WD 2014-2020, zgodnie z wytycznymi KE, jest:

- poprawa jakości ewaluacji poprzez właściwe jej zaplanowanie, włączając w to identyfikację i pozyskanie potrzebnych danych;
- zapewnienie dostępności wyników ewaluacji dla osób zarządzających programami oraz decydentów;
- zapewnienie ram dla planowania ewaluacji wpływu;
- dostarczenie wkładu do rocznych raportów z wdrażania programu;
- umożliwienie syntetyzowania danych oraz wymiany informacji z różnych krajów na poziomie Komisji Europejskiej, jak również z różnych regionów na poziomie Polski;
- zapewnienie odpowiednich zasobów dla ewaluacji.

Jednocześnie w krajowych Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 podkreśla się, oprócz funkcji powyższych, również inne zadania stojące przed planem ewaluacji:

- prawidłowe zlokalizowanie badań w ramach cyklu realizowanej interwencji, uwzględniające jej specyfikę tematyczną;
- zaplanowanie sposobu zapewnienia danych niezbędnych do realizacji ewaluacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ewaluacji kontrfaktycznych;
- zapewnienie odpowiednich do realizacji planów zasobów kadrowych i finansowych;
- zapewnienie kompletnego i zintegrowanego charakteru procesu ewaluacji, zarówno w wymiarze krajowym, jak i w skali całej Unii Europejskiej;
- zobowiązania odnośnie terminów i tematów badań ewaluacyjnych koniecznych do realizacji, wynikające z zapisów dokumentów unijnych i krajowych.

W przypadku ewaluacji wpływu, które wymagają staranniejszego zaplanowania, w tym też zapewnienia dostępu do wysokiej jakości danych, uzasadnione jest przygotowanie stosunkowo szczegółowej koncepcji już na początku okresu programowania i uwzględnienie w nim wszystkich potrzebnych elementów, niezbędnych do jej prawidłowego przeprowadzenia. Przygotowanie bardziej szczegółowych planów ewaluacji jest również instrumentem przyczyniającym się do stosowania bardziej rygorystycznego podejścia metodologicznego do ewaluacji wpływu, co jest jednym z warunków zapewnienia jej jakości.

Wymóg opracowania planów ewaluacji dla całego okresu programowania, w połączeniu z rozbudowanym i dobrze funkcjonującym systemem ewaluacji polityki spójności w Polsce, stwarza unikalną możliwość strategicznego spojrzenia na cały proces. W tym podejściu ewaluacja to nie tylko zbiór pojedynczych badań, ale system pozwalający na generowanie twardej wiedzy metaanalitycznej. Odpowiednie zaplanowanie badań może pozwolić na wyciąganie wiedzy na „wyższym” poziomie - nie tylko z pojedynczych ewaluacji, ale również z syntezy (w niektórych również przypadkach metaanalizy) pakietów badań.

Zakres planu ewaluacji

Przeprowadzane badania ewaluacyjne będą pełnić niezwykle ważną rolę w procesie wdrażania RPO WD 2014-2020. Będą one bowiem dostarczać użytecznych informacji osobom, które odpowiadają za planowanie i wdrażanie programu. Rekomendacje płynące z badań pozwolą na usprawnienie wdrażania interwencji oraz w niektórych przypadkach na korektę działań w celu optymalizacji wykorzystania funduszy w okresie 2014-2020. Stąd dużą rolę przykłada się do jak najlepszego zaprogramowania procesu ewaluacji RPO WD 2014-2020.

Należy zwrócić uwagę, iż pomimo posiadanych doświadczeń związanych z prowadzeniem ewaluacji w okresie 2007-2013, planowany system w nowym okresie finansowania 2014-2020 wiąże się z zupełnie innym podejściem do ewaluacji, zarówno w kontekście metodologii prowadzenia badań jak i roli, jaką wyniki badań ewaluacyjnych mają pełnić w systemie zarządzania oraz wdrażania funduszy europejskich. Potwierdzają to zapisy rozporządzenia ogólnego, wytyczne KE, wytyczne horyzontalne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz informacje i ustalenia ze spotkań łączonych grupy sterującej procesem ewaluacji polityki spójności oraz grupy sterującej procesem ewaluacji PO KL. Plan ewaluacji będzie bowiem zawierał wszystkie ewaluacje przewidziane do realizacji w trakcie trwania perspektywy finansowej możliwe do zidentyfikowania na danym etapie wdrażania interwencji. Powyższe podejście pozwoli nie tylko na odpowiednie ukierunkowanie wsparcia, ale również na szybkie reagowanie w wyniku zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych.

W okresie 2014-2020 na znaczeniu zyskają ewaluacje wpływu – dotyczące oceny efektów interwencji i oszacowaniu wpływu interwencji na osiągnięte efekty wdrażania programu oraz ewaluacje procesowe – dotyczące oceny sposobu wdrażania interwencji i wprowadzeniu ewentualnych korekt lub udoskonaleń systemu wdrażania programu. Coraz większe znaczenie oraz zastosowanie znajdują:

- badania kontrfaktyczne

oraz

- badania oparte na teorii,

których zastosowanie znacząco wpłynie na koszty prowadzonych ewaluacji w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz obciążenie pracą osób zajmujących się procesem ewaluacji RPO WD 2014-2020.

Programując perspektywę finansową na lata 2014-2020 w województwie dolnośląskim, Instytucja Zarządzająca zwróciła szczególną uwagę na analizę jakościową wsparcia w obszarach, które będą kontynuowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. W okresie 2007-2013 przeprowadzono 35 badań ewaluacyjnych, których wynikiem były wnioski oraz rekomendacje dotyczące systemu wdrażania zarówno RPO WD 2007-2013 jak i komponentu regionalnego PO KL. Wnioski z tych badań, zwłaszcza pod koniec okresu programowania, dotyczyły programowania wsparcia 2014-2020. Ponadto zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego projekt RPO WD 2014-2020 podlegał obowiązkowi ewaluacji ex ante. Badanie ewaluacyjne zostało zrealizowane według modelu partycypacyjnego według którego zespół

ewaluacyjny wspierał merytorycznie zespół przygotowujący zapisy programu oraz przygotowywał wnioski i rekomendacje, przybierające postać propozycji zmian w zapisach dokumentu, które w konsekwencji wpłynęły na podniesienie jego jakości. Najważniejszym zadaniem ewaluacji ex ante była weryfikacja logiki programu poprzez odniesienie jej do istniejącej wiedzy naukowej i eksperckiej (w tym również wyników badań ewaluacyjnych dotyczących perspektywy 2007-2013). Powyższe podejście umożliwiło realizację celów badania, którymi były:

- Ocena części diagnostycznej RPO WD 2014-2020;
- Ocena logiki interwencji;
- Ocena systemu wskaźników;
- Ocena realności, zasadności i spójności przyjętych alokacji budżetowych z celami RPO WD 2014-2020;
- Ocena spójności wewnętrznej RPO WD 2014-2020;
- Ocena spójności zewnętrznej RPO WD 2014-2020;
- Ocena wkładu RPO WD 2014-2020 w realizację Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;
- Ocena systemu realizacji;
- Ocena wkładu RPO WD 2014-2020 w realizację celów polityk horyzontalnych;
- Ocena wpływu realizacji RPO WD 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą regionu przy wykorzystaniu makroekonomicznego modelu HERMIN dla gospodarki województwa dolnośląskiego;
- Uwzględnienie oceny ex ante w zakresie instrumentów finansowych;
- Ocena instrumentów rozwoju terytorialnego proponowanych w projekcie RPO WD 2014-2020;
- Przedstawienie Koncepcji procesu ewaluacji programu operacyjnego;
- Uwzględnienie wyników prognozy oddziaływania na środowisko RPO WD 2014-2020.

Integralną częścią RPO WD 2014-2020 jest diagnoza społeczno-gospodarcza Dolnego Śląska, która wskazała nie tylko potrzeby, ale również potencjał jak i wyzwania obszarów/sektorów objętych programem. Jest ona wynikiem dogłębnej analizy każdego obszaru wspieranego w ramach RPO WD 2014-2020 przy tworzeniu której pomocne okazały się również wyniki badań ewaluacyjnych.

Przegląd strategii inwestycyjnej RPO WD 2014-2020

Alokacja programu operacyjnego wynosi ok. 2 252 mln EUR, z czego pomoc Unii Europejskiej w ramach EFRR wynosi 1 618 mln EUR, a w ramach EFS wynosi 633 mln EUR (około 2,73 % ogółu środków UE przeznaczonych dla Polski w ramach polityki spójności na lata 2014-2020).

Logikę interwencji, która będzie przedmiotem ewaluacji w okresie 2014-2020 przedstawia poniższa tabela:

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR, FS, EFS) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE(EUR) ¹	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu dla których wyznaczono wartość docelową
1. Przedsiębiorstwa i innowacje	EFRR	45 911 026,00	Wzmacnianie potencjału B+R i wdrożeniowego uczelni i jednostek naukowych (PI 1.a)	Zwiększone urynkowanie działalności badawczo rozwojowej	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB(%)
	EFRR	78 992 761,00	Innowacyjne przedsiębiorstwa	Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB (%)

¹ Dane wg SZOOP z dn. 23.11.2020. Kwoty alokacji (wsparcia UE) przypadające na poszczególne PI ulegają zmianom na przestrzeni całego okresu programowania, dlatego nie będą aktualizowane w kolejnych wersjach niniejszego Planu ewaluacji. Aktualne dane dot. kwot znajdują się w aktualnych wersjach dokumentów programowych.

			(PI 1.b)		
	EFRR	66 256 004,00	Rozwój przedsiębiorczości (PI 3.a)	Lepsze warunki dla rozwoju MŚP	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB
	EFRR	10 355 693,00	Internacjonalizacja przedsiębiorstw (PI 3.b)	Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP	Wartość eksportu ogółem
	EFRR	165 731 234,00	Rozwój produktów i usług w MŚP (PI 3.c)	Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych (%)
2. Technologie informacyjno-komunikacyjne	EFRR	61 139 492,00	E-usługi publiczne (PI 2 c)	Zwiększone wykorzystanie e-usług publicznych	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji*
3. Gospodarka niskoemisyjna	EFRR	55 608 280	Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych (PI 4.a)	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych w województwie dolnośląskim	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem
	EFRR	25 505 676,00	Efektywność energetyczna w MŚP (PI 4.b)	Zwiększona efektywność energetyczna w MŚP	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln PLN PKB
	EFRR	186 901 166,00	Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym	Zwiększona efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wielorodzinnych	Sprzedaż energii ciepłej na cele komunalno-bytowe

			(PI 4.c)		
	EFRR	145 968 773,00	Wdrażanie Strategii niskoemisyjnych (PI 4.e)	1. Ograniczona niska emisja transportowa w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych. 2. Ograniczona niska emisja kominowa w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych.	Średnioroczne stężenie pyłu PM10 w województwie dolnośląskim Przewozy pasażerskie komunikacją miejską
	EFRR	11 255 945,00	Wysokosprawna kogeneracja (PI 4.g)	Zwiększona produkcja energii w wysokosprawnych instalacjach w regionie	Odsetek energii cieplnej produkowanej w skojarzeniu (kogeneracja)
4. Środowisko i zasoby	EFRR	28 189 772,00	Gospodarka odpadami (PI 6.a)	Zmniejszona ilość odpadów kierowanych na składowiska.	Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych
	EFRR	60 761 917,00	Gospodarka wodno-ściekowa (PI 6.b)	Większa liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami akcesyjnymi, w tym dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków
	EFRR	31 586 019,00	Dziedzictwo kulturowe (PI 6.c)	Zwiększona dostępność do zasobów kulturowych regionu.	Liczba osób zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. mieszkańców

	EFRR	28 866 981,00	Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych (PI 6.d)	Wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie	Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem
	EFRR	27 100 000,00	Bezpieczeństwo (PI 5.b)	Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe regionu	Pojemność obiektów małej retencji wodnej - na poziomie regionu
5. Transport	EFRR	191 075 661,00	Drogowa dostępność transportowa (PI 7.b)	Lepsza dostępność transportowa regionu w układzie międzyregionalnym i wewnątrzregionalnym	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności transportowej – liczony na bazie WMDT)
	EFRR	149 550 644,00	System transportu kolejowego (PI 7.d)	Poprawiona funkcjonalność linii kolejowych o znaczeniu regionalnym i aglomeracyjnym, charakteryzujących się dużymi potokami ruchu i łączących ośrodki regionalne z ich otoczeniem i obszarami peryferyjnymi.	WDKT II
6. Infrastruktura spójności społecznej	EFRR	24 300 666,00	Inwestycje w infrastrukturę społeczną (PI 9.a)	Zwiększony dostęp do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz deinstytucjonalizacji usług	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
	EFRR	72 590 801,00	Inwestycje w infrastrukturę	Zwiększony dostęp do opieki zdrowotnej w regionie	Liczba porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej przypadającej na jednego

			zdrowotną (PI 9.a)		mieszkańca
	EFRR	90 315 365,00	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów (PI 9.b)	Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym
7. Infrastruktura edukacyjna	EFRR	38 794 268,00	Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną (PI 10)	1. Zwiększona dostępność do edukacji przedszkolnej. 2. Lepsze warunki kształcenia w edukacji podstawowej i gimnazjalnej.	Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym Wyniki sprawdzianu kończącego szkołę podstawową (%) Wyniki testów gimnazjalnych (część matematyczno-przyrodnicza) (%)
	EFRR	22 157 962,00	Inwestycje w edukację ponadgimnazjalną w tym zawodową (PI 10)	Lepsze warunki kształcenia w edukacji ponadgimnazjalnej, w tym zawodowej	Zdawalność egzaminów maturalnych Wskaźnik zatrudnienia osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym
8. Rynek pracy	EFS	139 239 719,00	Zapewnianie dostępu do zatrudnienia (PI 8.i)	Poprawa szans na zatrudnienie osób, które znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (50+, kobiety, osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach).	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu
	EFS	46 396 621,00	Samozatrudnienie,	Tworzenie nowych i trwałych miejsc pracy.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie

			przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy (PI 8.iii)		działalności gospodarczej
	EFS	43 374 944,00	Godzenie życia zawodowego i prywatnego (PI 8.iv)	Zwiększenie zatrudnienia wśród osób opiekujących się dziećmi do 3 roku życia.	<p>Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS</p>
	EFS	24 000 000	Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian (PI 8.v)	<p>1. Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców sektora MMŚP</p> <p>2. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych</p>	<p>Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie</p> <p>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu</p>

	EFS	7 111 087,00	Aktywne i zdrowe starzenie się (PI 8.vi)	<p>1. Poprawa dostępu do programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, dedykowanych osobom aktywnym zawodowo.</p> <p>2. Wydłużenie aktywności zawodowej na rynku pracy osób powyżej 50 roku życia</p>	<p>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</p> <p>Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne</p>
9. Włączenie społeczne	EFS	74 192 658,00	Aktywna integracja (PI 9.i)	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia oraz zatrudnienia.	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p>
	EFS	48 000 000	Dostęp do wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych (PI 9.iv)	<p>1. Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych, w tym opiekuńczych i wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wsparcia pieczy zastępczej;</p> <p>2. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych.</p>	<p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu</p>

	EFS	11 000 000	Wspieranie gospodarki społecznej (PI 9.v)	Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej	<p>Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p>
10. Edukacja	EFS	79 098 546	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej i gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej (PI 10.i)	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby miejsc w edukacji przedszkolnej i podniesienie kompetencji uczniów w przedszkolach. Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 	<p>Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowaniu ze środków EFS [szt.]</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby]</p> <p>Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]</p> <p>Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.]</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych</p>

	EFS	13 435 712,00	Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie (PI 10.iii)	Zwiększenie kompetencji osób dorosłych w szczególności osób pozostających w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w zakresie ICT i języków obcych	<p>Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p>
	EFS	61 181 196,00	Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy (PI 10.iv)	Zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego	<p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia [osoby]</p> <p>Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]</p> <p>Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.]</p>
11. Pomoc techniczna	EFS	86 600 000,00	Pomoc techniczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawny system wdrażania RPO WD 2014-2020. 2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich oraz 	<p>Średnioroczna liczba form szkoleniowych na jednego pracownika instytucji systemu wdrażania FE</p> <p>Ocena przydatności form szkoleniowych dla</p>

				<p>warunków zapewniających sprawne działanie instytucji.</p> <p>3. Spójny system informacji i promocji oraz rozwijanie potencjału beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WD 2014-2020.</p>	<p>beneficjentów</p> <p>Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy)</p> <p>Poziom fluktuacji pracowników instytucji zaangażowanych w politykę spójności</p>
--	--	--	--	---	---

Organizacja procesu ewaluacji

Opis procesu ewaluacji

RPO WD 2014-2020 składa się z 11 osi priorytetowych współfinansowanych zarówno z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jak i Europejskiego Funduszu Społecznego. Jest to rozwiązanie odmienne niż w minionej perspektywie finansowej 2007-2013, które ma duże znaczenie dla zastosowanego modelu prowadzenia ewaluacji w okresie 2014-2020.

W perspektywie 2007-2013 w ramach polityki spójności istniały w województwie dolnośląskim 3 jednostki ewaluacyjne. Jedna usytuowana przy IZ RPO WD 2007-2013 odpowiadała za ewaluację interwencji współfinansowanej z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 oraz dwie pozostałe jednostki odpowiedzialne za ewaluację interwencji współfinansowanej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Ewaluację z zakresu PO KL prowadził zarówno Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, jak i Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w zależności od odpowiedzialności danej instytucji za wdrażanie poszczególnych priorytetów komponentu regionalnego.

W okresie 2014-2020 nastąpi natomiast skoncentrowanie działań ewaluacyjnych w ramach jednej jednostki ewaluacyjnej odpowiedzialnej za proces ewaluacji całego programu, co stanowi nie lada wyzwanie dla nowej jednostki ewaluacyjnej. Za ewaluację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 na poziomie całego programu odpowiada IZ RPO WD, która zapewnia zasoby konieczne do przeprowadzenia ewaluacji RPO 2014-2020 oraz organizuje pozyskiwanie i gromadzenie danych niezbędnych do prowadzenia badań ewaluacyjnych, korzystając z różnych rodzajów informacji dostarczonych m.in. przez system monitorowania Programu, który jest jednym ze źródeł pozyskania danych. Przy zleceniu i przeprowadzaniu badań ewaluacyjnych IZ RPO WD zapewni przestrzeganie wytycznych KJE w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz stosowanych w Unii Europejskiej ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych. Obsługę organizacyjną prac IZ RPO WD związanych z ewaluacją Programu zapewnia Dział Programowania i Ewaluacji RPO (zmiana nazwy - wcześniej był to Dział Programowania Funduszy Europejskich) w Wydziale Rozwoju Regionalnego (zmiana nazwy - wcześniej był to Wydział Koordynacji Polityki Regionalnej) Departamentu Gospodarki (zmiana nazwy od listopada 2018, wcześniej był to Departament Rozwoju Regionalnego), pełniący funkcję Jednostki Ewaluacyjnej. Według wstępnych planów w Dziale Programowania i Ewaluacji RPO wyznaczonych jest co najmniej ośmiu pracowników do zadań związanych z ewaluacją RPO WD 2014-2020.

W procesie ewaluacji programu uczestniczyć będą, oprócz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, instytucje pośredniczące zaangażowane we wdrażanie RPO WD 2014-2020, tj.:

- Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca;
- Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy;
- ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej;
- ZIT Aglomeracji Jeleniogórskiej.

Instytucje Pośredniczące RPO WD 2014-2020 w zakresie ewaluacji będą współuczestniczyć w prowadzonych przez IZ zadaniach, w szczególności w zakresie Planu Ewaluacji RPO WD 2014-2020, ustalaniu zakresu tematycznego badań oraz kryteriów merytorycznych wyboru ewaluatora zewnętrznego. IP RPO WD 2014-2020 będą również udostępniać IZ RPO WD oraz wykonawcom informacji niezbędnych do wykonania badań ewaluacyjnych w ramach programu. Ponadto instytucje te będą zobowiązane do wykorzystywania wniosków i rekomendacji z prowadzonych ewaluacji w celu poprawy jakości wdrażania programu.

Dla właściwej koordynacji procesu ewaluacji RPO WD 2014-2020, Marszałek Województwa Dolnośląskiego zarządzeniem numer 63/2015 z dnia 6 lipca 2015 r. (z późn. zm.) powołał Grupę Sterującą Ewaluacją RPO WD 2014-2020. Ponieważ zakres wsparcia RPO WD 2014-2020 powiązany jest

z tematyką m.in. odnawialnych źródeł energii, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej i kolejowej, zdrowia, kultury, edukacji, spraw społecznych oraz rozwoju regionalnego, w skład Grupy powołani zostali przedstawiciele merytorycznych jednostek organizacyjnych urzędu marszałkowskiego oraz instytucji pośredniczących.

Takie rozwiązanie pozwoli w pełni wykorzystać dostępne zasoby oraz pozytywnie wpłynąć na jakość przeprowadzanych ewaluacji. Ponadto w zależności od potrzeb do prac Grupy mogą zostać włączeni także przedstawiciele innych instytucji i podmiotów oraz eksperci zewnętrzni, w zależności od potrzeb oraz tematyki bieżących działań Grupy.

Do jednych z głównych podmiotów zaangażowanych w proces ewaluacji RPO WD 2014-2020 należeć będzie również Krajowa Jednostka Ewaluacyjna, która realizuje kompetencje ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w zakresie ewaluacji polityki spójności i pełni rolę instytucji koordynującej działania ewaluacyjne programów operacyjnych.

W proces ewaluacji zaangażowani będą również członkowie Komitetu Monitorującego RPO WD 2014-2020. Dzięki takiemu postępowaniu w proces ewaluacji zostaną włączeni partnerzy społeczni, którzy z racji swojego doświadczenia oraz różnorodnych punktów widzenia z pewnością wniosą istotny wkład w ewaluację RPO WD. KM RPO WD m.in. przedstawia uwagi dotyczące wdrażania i ewaluacji RPO WD, rozpatruje, proponuje zmiany i zatwierdza plan ewaluacji RPO WD oraz jest informowany o postępach w realizacji planu ewaluacji, monitorowaniu rekomendacji pochodzących z badań ewaluacyjnych oraz wykorzystaniu wyników ewaluacji.

W ramach procesu ewaluacji RPO WD 2014-2020 podstawowym rodzajem prowadzonych ewaluacji będzie ewaluacja zewnętrzna, a wybór podmiotów przeprowadzających ewaluację odbywać się będzie zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Możliwa jest także realizacja ewaluacji wewnętrznych oraz hybrydowych. Należy podkreślić, iż *Plan ewaluacji RPO WD 2014-2020* zawiera orientacyjne ramy czasowe rozpoczęcia oraz zakończenia realizacji badań ewaluacyjnych. Poprzez rozpoczęcie badania w przypadku ewaluacji zewnętrznej rozumie się podpisanie umowy

z wykonawcą, natomiast w przypadku ewaluacji wewnętrznej -rozpoczęcie prac badawczych. Natomiast poprzez zakończenie badania rozumie się przyjęcie raportu końcowego z ewaluacji.

Umieszczenie Jednostki Ewaluacyjnej RPO WD 2014-2020 w Departamencie Gospodarki czyli poza jednostką odpowiedzialną za zarządzanie, wybór projektów, zarządzanie finansami i kontrole oraz monitoring (Departament Funduszy Europejskich) oraz prowadzenie ewaluacji zewnętrznych pozwala zapewnić taki przebieg procesu ewaluacji, aby był on realizowany w sposób obiektywny i niezależny od podmiotów instytucjonalnych odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie danej interwencji.

W celu zapewnienia wysokiej jakości wykonywanych badań ewaluacyjnych JE będzie przykładać szczególną uwagę do przeprowadzanych postępowań przetargowych mających na celu wyłonienie ewaluatora zewnętrznego. W tym celu opracowywane będą odpowiednie wymogi dla chcących ubiegać się o realizację zamówienia publicznego polegające na posiadaniu odpowiedniej wiedzy, doświadczenia oraz dysponowania odpowiednimi zasobami ludzkimi. Prawidłowe opracowanie ww. wymogów już na początkowym etapie prowadzenia procesu ewaluacji znacząco wpłynie na podniesienie jakości wyników badań poprzez ograniczenie udziału w postępowaniu wykonawców nie posiadających odpowiednich kompetencji oraz zasobów. Również zastosowanie jakościowych kryteriów oceny ofert wpłynie na jakość realizowanych badań. W tym przypadku proponowana cena za realizację badania nie będzie miała aż tak znaczącego wpływu na wybór ewaluatora, co bazując na doświadczeniach perspektywy 2007-2013, również wpływa pozytywnie na jakość prowadzonych ewaluacji. Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na jakość prowadzonych badań będzie bez wątpienia karta oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego wypełniana po przyjęciu finalnej wersji raportu końcowego z badania. W ramach karty oceniony zostanie cały proces ewaluacji m.in. w następujących kategoriach: stopień osiągnięcia celów badania, jakość analizy i wniosków, ocena użyteczności wyników badania, czy też ocena współpracy z wykonawcą badania. Karta oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego będzie przekazywana wraz z raportem końcowym do KJE, która na ich podstawie będzie prowadziła monitoring strategiczny jakości procesu ewaluacji polityki spójności w Polsce.

Zapewnieniu jakości przeprowadzanych badań ewaluacyjnych będzie służyć także wykorzystywanie wyników ewaluacji ex post perspektywy 2007-2013 m.in. w pracach dot. założeń metodologicznych planowanych do realizacji badań, jak również w ramach oceny trwałości interwencji perspektywy 2014-2020 (w przypadku wyraźnej kontynuacji wdrażania interwencji).

Zgodnie z rekomendacjami KJE, po wprowadzeniu (w marcu 2020 r.) stanu epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, priorytet w działaniach i wykorzystaniu środków przez jednostki ewaluacyjne, działające w ramach systemu ewaluacji polityki spójności, powinny mieć inicjatywy na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii koronawirusa oraz jej negatywnych następstw społeczno-ekonomicznych. Stąd też, jeżeli będzie to zasadne, wstępnie opracowane opisy oraz terminy realizacji danych badań, będą modyfikowane i ujmować będą w swoim zakresie również wpływ covid-19 na badany obszar. Powyższe zostanie poprzedzone konsultacjami w ramach JE.

Opis działań dot. budowy potencjału uczestników procesu ewaluacji

Budowa potencjału ewaluacyjnego Jednostki Ewaluacyjnej RPO WD 2014-2020 będzie realizowana poprzez udział pracowników JE w organizowanych cyklicznie spotkaniach *Zespołu sterującego procesem ewaluacji polityki spójności* działającego przy KJE. W ramach prac zespołu mogą być powoływane grupy tematyczne, które w zależności od potrzeb będą zajmowały się istotnymi kwestiami z punktu widzenia prowadzenia ewaluacji. Ponadto nie wyklucza się udziału w spotkaniach grup sterujących ewaluacją innych programów operacyjnych. Udział w spotkaniach ww. grup, na których będą prezentowane m.in. wyniki zrealizowanych badań ewaluacyjnych, będzie stanowić z pewnością doskonałą platformę wymiany doświadczeń oraz zapewni koordynację działań ewaluacyjnych prowadzonych w ramach systemu polityki spójności.

Niezwykle istotne z punktu widzenia budowania potencjału ewaluacyjnego są organizowane przez KJE warsztaty oraz seminaria, które pozwalają pracownikom JE zwiększyć swoje kompetencje oraz umiejętności. Różnorakie warsztaty dot. m.in. wykorzystania metod konfaktycznych oraz metod gromadzenia danych prowadzone przez specjalistów oraz przez osoby zajmujące się prowadzeniem badań w praktyce są bardzo cenne, biorąc pod uwagę nowe podejście do ewaluacji w perspektywie finansowej 2014-2020.

Ponadto, w zależności od potrzeb, JE IZ RPO WD będzie organizowała szkolenia wewnętrzne dla pracowników z tematyką związaną z całym procesem przeprowadzenia badania – od wszczęcia postępowania przetargowego, po wybór wykonawcy, realizację oraz przyjęcie badania. Zastosowanie takiej formy pozwoli dopasować zakres oraz kształt szkoleń do indywidualnych potrzeb pracowników. W razie konieczności pracownicy będą również wysyłani na szkolenia zewnętrzne dotyczące procesu ewaluacji.

Czynnikami, które również wpłyną na podnoszenie kompetencji z zakresu ewaluacji będzie udział w konferencjach związanych tematycznie z prowadzeniem badań. Należy tu w pierwszej kolejności wymienić organizowaną przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju we współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości *międzynarodową konferencją ewaluacyjną*. Coroczne edycje konferencji wnoszą nowe informacje z zakresu działań ewaluacyjnych prowadzonych w kraju, ale także na arenie międzynarodowej. W konferencji biorą udział zarówno przedstawiciele administracji publicznej, jak i służby Komisji Europejskiej oraz wykonawców badań ewaluacyjnych, co pozwala na wymianę doświadczeń z różnych perspektyw oraz pozwala spojrzeć na te same kwestie/problemy z innego punktu widzenia. Ważny będzie również udział w konferencjach ewaluacyjnych organizowanych w regionalnych jednostkach ewaluacyjnych, które z pewnością będą organizowane w perspektywie 2014-2020.

W ramach prac Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WD 2014-2020 (GSE) również możliwe są działania przyczyniające się do zwiększania potencjału uczestników procesu ewaluacji. Ponieważ w skład grupy wchodzi specjaliści z różnych dziedzin tematycznych oraz instytucji zaangażowanych w proces wdrażania RPO WD 2014-202, z jednej strony przyczyni się to do zwiększenia jakości prowadzenia procesu ewaluacji programu regionalnego, a z drugiej uświadomi pracownikom nie zaangażowanym w politykę spójności znaczenie prowadzenia ewaluacji. Ponadto w prace grupy mogą zostać włączeni

przedstawiciele innych instytucji i podmiotów oraz zewnętrznych ekspertów, w zależności od tematyki bieżących działań.

Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystywania wyników procesu ewaluacji

Proces rozpowszechniania wyników badań ewaluacyjnych jest bardzo istotnym etapem nie tylko z punktu widzenia samego procesu ewaluacji, ale także całego systemu wdrażania programu operacyjnego. Wiedza oraz rekomendacje płynące z badań dostarczają informacji niezbędnych przy procesach decyzyjnych. Umiejętne prezentowanie efektów wdrażania funduszy unijnych buduje także pozytywny wizerunek polityki spójności, co nie jest bez znaczenia.

Strategia rozpowszechniania i wykorzystywania wyników procesu ewaluacji będzie prowadzona w oparciu o zapisy Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020. Dlatego też raport końcowy z każdego badania ewaluacyjnego będzie podlegał upublicznieniu w formie elektronicznej (na stronie internetowej IZ), a także w niektórych sytuacjach w formie papierowej lub na nośnikach elektronicznych. JE będzie dążyć również do wykorzystania w jak najszerszej formie dostępne media społecznościowe. Dzięki sile ich oddziaływania oraz powszechnej dostępności wyniki prowadzonych ewaluacji mogą dotrzeć do szerszego grona odbiorców.

JE RPO WD 2014-2020 będzie również przekazywać opracowane przez siebie raporty wraz z głównymi załącznikami właściwej Dyrekcji Generalnej KE, członkom Komitetu Monitorującego, KJE oraz GSE. Takie rozwiązanie pozwoli rozpowszechnić wyniki badań wśród jak najszerszego grona. Ponadto na stronie internetowej IZ powstanie specjalna podstrona dotycząca ewaluacji, w której będą publikowane wszelkie badania, analizy oraz ekspertyzy dotyczące RPO WD 2014-2020. Znajdą się tam również informacje o prowadzonych działaniach JE oraz informacje o prowadzonych badaniach w okresie 2007-2013. Umieszczone będą także odniesienia do stron internetowych KJE oraz innych regionalnych jednostek ewaluacyjnych.

Niezwykle ważną rolę w procesie wykorzystania wyników ewaluacji pełni System Wdrażania Ewaluacji (SWR), który organizuje zasady jakimi należy kierować się przy przyjmowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu rekomendacji z badań ewaluacyjnych. Z racji powierzenia zadań Jednostki Ewaluacyjnej RPO WD 2014-2020 Działowi Programowania i Ewaluacji RPO w Wydziale Rozwoju Regionalnego, jest on odpowiedzialny za wprowadzanie oraz monitoring wdrażania rekomendacji w ramach ww. systemu.

Opis zasobów niezbędnych do realizacji procesu ewaluacji

Obsługę organizacyjną prac IZ RPO WD związanych z ewaluacją Programu zapewnia Dział Programowania i Ewaluacji RPO w Wydziale Rozwoju Regionalnego Departamentu Gospodarki, pełniący funkcję Jednostki Ewaluacyjnej. W Dziale Programowania i Ewaluacji RPO wyznaczonych jest co najmniej ośmiu pracowników do zadań związanych z ewaluacją RPO WD 2014-2020. Powyższe szacowanie wynika z doświadczeń poprzedniej perspektywy oraz wyzwań jakie stwarza proces ewaluacji 2014-2020.

We wszystkich jednostkach ewaluacyjnych zaangażowanych w realizację badań perspektywy finansowej 2007-2013 na Dolnym Śląsku zaangażowanych było łącznie min. 5 pracowników. Z uwagi

na scalenie wszystkich działań w ramach jednej jednostki oraz na nowe podejście do procesu ewaluacji prognozowana liczba osób zajmujących się realizacją procesu wydaje się uzasadniona. Podkreślenia wymaga fakt, iż osoby znajdujące zatrudnienie w ramach JE posiadają rozległe doświadczenie z dziedzin objętych interwencją w ramach RPO WD 2014-2020 oraz jako osoby programujące wsparcie mają szczególną wiedzę na temat uwarunkowań jakie miały miejsce podczas tworzenia RPO WD co ma niebagatelne znaczenie w procesie ewaluacji interwencji. Takie podejście pozwoli ewaluatorowi zewnętrznemu lepiej zrozumieć mechanizmy towarzyszące tworzeniu logiki interwencji, co z pewnością przełoży się na lepszą jakość ewentualnych rekomendacji w celu ewentualnej korekty wdrażania wsparcia. Ponadto należy zauważyć, iż w ramach jednostki ewaluacyjnej zatrudnieni są pracownicy związani w poprzedniej perspektywie finansowej zarówno z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego oraz z Europejskim Funduszem Społecznym. Znają więc specyfikę oraz uwarunkowania tych dwóch funduszy, co ma niebagatelne znaczenie w kontekście wdrażania dwufunduszowego regionalnego programu operacyjnego oraz zwiększania roli metod kontrfaktycznych w ewaluacji, które w większej mierze dotyczą wsparcia udzielanego z EFS. Jednocześnie duże znaczenie przy zlecaniu różnego rodzaju badań oraz analiz ma fakt, że kierownictwo JE nadzoruje szeroki zakres działań w zakresie koordynacji polityki regionalnej. Jest to dodatkowy atut JE, ponieważ zdobyte doświadczenie ułatwi proces zlecania ewaluacji ewaluatorom zewnętrznym.

Pracownicy zajmują się:

- opracowaniem zakresów oraz celów badawczych;
- opracowaniem założeń metodologicznych, pytań badawczych oraz harmonogramu badań;
- przygotowaniem wszelkiej dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia procedury przetargowej w celu wyłonienia ewaluatora zewnętrznego:
  - ✓ dokonanie badania rynku;
  - ✓ przygotowanie projektów umów;
  - ✓ przygotowanie wymogów dot. doświadczenia dla wykonawców ubiegających się o zamówienie oraz wymogów dla członków zespołu badawczego;
  - ✓ przygotowanie założeń oceny ofert, w tym ocenę pod względem założeń metodologicznych;
  - ✓ dokonanie wyboru wykonawcy wraz z podpisaniem umowy;
- bieżącą współpracą z ewaluatorem zewnętrznym;
- konsultowaniem raportów metodologicznych oraz końcowych z badań wraz z przyjmowaniem ich ostatecznej wersji;
- przygotowaniem tabeli rekomendacji płynących z badań wraz z konsultacjami ich zapisów z adresatami rekomendacji;
- przedkładaniem pod obrady Zarządu Województwa oraz Komitetu Monitorującego wyników badań w celu ich przyjęcia.
- monitorowaniem wdrażania rekomendacji.

Pracownicy JE biorą także udział w pracach grup roboczych dot. ewaluacji zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. Należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost liczby badań

w porównaniu do poprzedniej perspektywy, co dodatkowo potwierdza konieczność zapewnienia odpowiedniej liczby osób odpowiedzialnych za ewaluację RPO WD 2014-2020.

Opis planowanych do realizacji ewaluacji

Tabelaryczne zestawienie planowanych badań ewaluacyjnych

L.P.	Nazwa badania	Termin realizacji	Szacunkowa kwota	Zakres
Badania przekrojowe				
1	Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WD 2014-2020	IV kwartał 2016 – III kwartał 2017	250 000 zł	Wszystkie osie priorytetowe (EFS, EFRR)
2	Ewaluacja on-going dot. wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WD 2014-2020	IV kwartał 2019 – I kwartał 2020	190 000 zł	Wszystkie osie priorytetowe (EFS, EFRR)
3	Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego RPO WD 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródk okresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.	I kwartał 2019- II kwartał 2019	300 000 zł	Wszystkie osie priorytetowe (EFS, EFRR)
4	Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WD 2014-2020	I – IV kwartał 2022	400 000 zł	Wszystkie osie priorytetowe (EFS, EFRR)
5	Świadczenie eksperckiej usługi doradczej, polegającej na wykonaniu prac koncepcyjnych, analitycznych i redakcyjnych prowadzących do sporządzenia oceny ex – ante dotyczącej instrumentów finansowych wdrażanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2021-2027	II kwartał 2021 – IV kwartał 2021	308 000 zł	Wszystkie osie priorytetowe (EFS, EFRR)
Badania sfery społecznej				
6	Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę sytuacji pracowników i przedsiębiorstw województwa dolnośląskiego	IV kwartał 2018-II kwartał 2019 III-IV kwartał 2021 III –IV kwartał 2024	480 000 zł	Wszystkie osie priorytetowe (EFS)
7	Wpływ inwestycji w zakresie usług społecznych i zdrowotnych na jakość życia, poziom wykluczenia społecznego i ubóstwa w województwie	II – III kwartał 2021	250 000 zł	Oś VI (PI 6.1, 6.2 EFRR) Oś VIII (PI 8.5 EFS) Oś IX (PI 9.2 EFS)

	dolnośląskim			
8	Wpływ działań rewitalizacyjnych realizowanych w ramach RPO WD 2014-2020 na poprawę sytuacji obszarów zdegradowanych	II -III kwartał 2021	300 000 zł	Oś I (PI 1.3 EFRR) Oś III (PI 3.3, 3.4 EFRR) Oś IV (PI 4.3 EFRR) Oś V (PI 5.2 EFRR) Oś VI (PI 6.1, 6.3 EFRR) Oś VIII (PI 8.2, 8.3 EFS) Oś IX (PI 9.1, 9.2, 9.4 EFS)
9	Ocena wpływu interwencji RPO WD 2014-2020 w zakresie wsparcia kształcenia ogólnego i zawodowego	II– IV kwartał 2021	250 000 zł	Oś VII (PI 7.1, 7.2 EFRR) Oś X (PI 10.1, 10.2, 10.3 EFS)
10	Ocena wsparcia RPO WD 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 i usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci do lat 6	II– III kwartał 2021	200 000 zł	Oś VI (PI 6.1 EFRR) Oś VII (PI 7.1 EFRR) Oś VIII (PI 8.3 EFS) Oś X (PI 10.1 EFS)
Badania infrastruktury				
11	Ocena wpływu działań podejmowanych w ramach osi priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna RPO WD 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów	III kwartał 2021– I kwartał 2022	300 000 zł	Oś III (PI 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 EFRR)
12	Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych inwestycji wspartych w ramach osi priorytetowej Środowisko i zasoby RPO WD 2014-2020	II – IV kwartał 2021	200 000 zł	Oś IV (PI 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 EFRR)
13	Ocena realizacji inwestycji transportowych wdrażanych w ramach RPO WD 2014-2020	II – IV kwartał 2021	300 000 zł	Oś III (PI 3.4 EFRR) Oś V (PI 5.1, 5.2 EFRR)
Badania gospodarki				
14	Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MSP) oraz ich innowacyjności i	I– III kwartał 2020	240 000 zł	Oś I (PI 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 EFRR) Oś III (PI 3.1, 3.2 EFRR)

	internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020			Oś VIII (PI 8.4 EFS)
15	Efekty wsparcia zastosowań TIK dla usług publicznych (e-administracja, e-kultura i e-zdrowie) w perspektywie 2014-2020	IV kwartał 2019 – I kwartał 2020	150 000 zł	Oś II (PI 2.1 EFRR)
16	Badanie efektów wsparcia udzielanego za pomocą instrumentów finansowych w ramach RPO WD 2014-2020	I – III kwartał 2022	200 000 zł	Oś I (PI 1.5 EFRR) Oś III (PI 3.1, 3.2, 3.3 EFRR) Oś VIII (PI 8.2 EFS)
RAZEM 4 560 000 zł				
Badania ad-hoc oraz analizy na potrzeby wdrażania RPO WD 2014-2020				
17	Ewaluacje ad hoc	Opcjonalnie w zależności od potrzeb	1 000 000 zł	W zależności od potrzeb
18	Aktualizacja oceny ex ante zastosowania instrumentów finansowych	Opcjonalnie w zależności od potrzeb	200 000 zł	W zależności od potrzeb
19	Analizy niezbędne na potrzeby wdrażania RPO WD 2014-2020	Opcjonalnie w zależności od potrzeb	500 000 zł	W zależności od potrzeb
Badania na potrzeby monitoringu, ewaluacji i aktualizacji inteligentnych specjalizacji				
20	Badania i analizy w ramach monitoringu, ewaluacji i aktualizacji inteligentnych specjalizacji	Opcjonalnie w zależności od potrzeb	600 000 zł	W zależności od potrzeb

Badania przekrojowe

1. Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WD 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going
Cel badania	
Celem badania jest ocena systemu wyboru projektów, w tym kryteriów wyboru projektów RPO WD 2014-2020 pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie systemu i kryteriów wyboru projektów zostało wskazane jako obowiązkowe dla wszystkich programów operacyjnych w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020</i>, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.</p> <p>System i kryteria wyboru projektów determinują sukces lub porażkę wdrażania każdego programu operacyjnego. Ich uważna analiza i ocena, a następnie wykorzystanie wniosków, wpłynąć może na poprawę trafności interwencji oraz skuteczności i efektywności w osiąganiu celów programu.</p> <p>Przeprowadzenie ewaluacji pozwoli na dokonanie zmian w systemie i kryteriach wyboru projektów, w razie wystąpienia takich potrzeb.</p>	
Kryteria badania	
Trafność, spójność, przewidywana skuteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Badanie realizowane po uruchomieniu oraz rozstrzygnięciu pierwszych konkursów. W ramach badania zbadane zostaną rzeczywiste efekty funkcjonowania systemu wyboru projektów, tj. czy stworzony system doprowadza do wyboru zakładanych projektów. Analizie poddane zostaną także kryteria wyboru projektów z punktu widzenia ich spójności z celami i logiką interwencji programu operacyjnego. Ewaluacja pozwoli udzielić odpowiedzi m.in. na następujące pytania badawcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy przyjęte kryteria i system wyboru w ramach poszczególnych działań sprzyja wyborowi projektów, które w sposób optymalny przyczyniają się do osiągnięcia celów RPO WD? • Czy kryteria i system wyboru w ramach poszczególnych działań sprzyja wyborowi projektów, które pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania? • Czy założenia systemu wyboru projektów ograniczają do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców? 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Badanie będzie miało charakter ewaluacji bieżącej i zostanie przeprowadzone po uruchomieniu i rozstrzygnięciu pierwszych konkursów. Ewaluator zbada rzeczywiste efekty funkcjonowania systemu wyboru projektów, w tym kryteriów wyboru, tzn. zweryfikuje czy stworzony system	

doprowadza do wyboru zakładanych projektów. Punktem odniesienia dla oceny kryteriów i systemu wyboru projektów powinna być zatem analiza wybranych do realizacji projektów z punktu widzenia ich spójności z celami i logiką interwencji działania i programu operacyjnego.

Minimalny zakres technik badawczych:

- analiza danych zastanych, w szczególności dokumentacja programowa, SzOOP, kryteria wyboru projektów, regulaminy konkursów, regulaminy KOP-ów itp.;
- wywiady indywidualne i grupowe z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w realizację programu, ze szczególnym uwzględnieniem osób odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie, ekspertami oceniającymi wnioski (spoza ww. instytucji), partnerami społecznymi (m.in. uczestniczącymi w KM RPO WD), beneficjentami (w tym potencjalnymi) danego programu;
- panele eksperckie.

Metodologia badania będzie brała pod uwagę zalecenia MIR w zakresie niniejszego badania.

Zakres niezbędnych danych

Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kwartał 2016 – III kwartał 2017

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 250 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

2. Ewaluacja on-going dot. wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WD 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie oceny wdrażania polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w ramach RPO WD 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie zasad horyzontalnych: równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn, zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020</i>, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Potrzeba badania została również wskazana w Umowie Partnerstwa.</p> <p>Kwestia potrzeby oceny realizacji zasad horyzontalnych jest ponadto mocno osadzona w Rozporządzeniu Ogólnym, a informacje w tym zakresie powinny zasilać proces sprawozdawczy z realizacji programu operacyjnego.</p>	
Kryteria badania	
Skuteczność, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Zakres badania, w tym główne pytania ewaluacyjne oraz obszary problemowe będą zgodne z minimalnym zakresem badania określonym przez IZ POWER. 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
<p>Badanie będzie miało głównie charakter jakościowy, w znacznym stopniu opierać się też będzie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizie danych zastanych; • wywiadach z kluczowymi interesariuszami, <p>Ponadto w ramach każdej osi priorytetowej wybranych zostanie około 10 projektów do szczegółowej analizy sposobu ich wdrażania pod kątem uwzględnienia zasad horyzontalnych.</p> <p>Metodologia badania będzie brała pod uwagę zalecenia MIR w zakresie niniejszego badania.</p>	
Zakres niezbędnych danych	
Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa).	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	

IV kwartał 2019 – I kwartał 2020

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 190 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

3. Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego RPO WD 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Procesowa/wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie oceny dot. postępu rzeczowego RPO WD 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.	
Uzasadnienie badania	
Badanie dot. oceny postępu rzeczowego programów operacyjnych dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020</i> , Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Wyniki badania posłużą do udzielenia odpowiedzi na temat efektów wdrażania poszczególnych osi priorytetowych RPO WD 2014-2020 oraz wpływu programu na zmiany wskaźników rezultatu strategicznego. Szczególną analizą zostaną objęte kwestie związane z realizacją ram wykonania w celu weryfikacji rezerwy wykonania.	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi na główne pytania ewaluacyjne:	
<ul style="list-style-type: none"> • Jaki jest wpływ interwencji współfinansowanych z RPO WD 2014-2020 na zmiany wskaźników rezultatu strategicznego ? • Czy wartości wskaźników wskazanych w ramach wykonania zostały osiągnięte? • Co miało wpływ na osiągnięcie/nieosiągnięcie wartości wskaźników wskazanych w ramach wykonania? 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Szczegółowa metodologia badania zostanie zaproponowana przez Krajową Jednostkę Ewaluacji w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju.	

Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa); SL 2014; Wcześniej przeprowadzone badania ewaluacyjne.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
I kwartał 2019- II kwartał 2019
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
Okolo 300 tys. zł
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

4. Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WD 2014-2020.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	Ex post
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie podsumowania dotychczasowych efektów realizacji RPO WD 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie podsumowujące efekty programu operacyjnego zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020</i>, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.</p> <p>Badanie to wprost realizuje także zapisy Rozporządzenia Ogólnego art. 114 ust 2:</p> <p>„Do dnia 31 grudnia 2022 r. instytucje zarządzające przekazują Komisji, w odniesieniu do każdego programu operacyjnego, sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, przedstawiając omówienie przekazanych informacji.”</p> <p>W badaniu może zostać również, w miarę możliwości uwzględniona analiza wybranych elementów systemu realizacji RPO WD 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem podejścia terytorialnego zastosowanego w województwie dolnośląskim.</p>	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, trafność.	

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Wyniki badania posłużą do udzielenia odpowiedzi na temat efektów wdrażania poszczególnych osi priorytetowych RPO WD 2014-2020 oraz wpływu programu na zmiany wskaźników rezultatu strategicznego. Zbadany zostanie także wpływ realizacji RPO WD 2014-2020 na realizację celów Strategii Europa 2020.

Dodatkowo badanie będzie się również koncentrować na dokonaniu szczegółowej oceny zastosowanego w województwie dolnośląskim podejścia terytorialnego (z uwzględnieniem ZIT i OSI).

Badanie powinno udzielić odpowiedzi na główne pytania ewaluacyjne:

- Jaki jest postęp rzeczowy oraz rezultaty RPO WD 2014-2020?
- Jakie czynniki miały wpływ na osiągnięcie/nieosiągnięcie zakładanych rezultatów RPO WD 2014-2020?
- Jaki jest wpływ RPO WD 2014-2020 na realizację celów Strategii RPO WD 2014-2020
- Jak funkcjonuje system podejścia terytorialnego w ramach RPO WD 2014-2020 (czy wpływa pozytywnie czy negatywnie na wdrażanie interwencji)? Jaki jest wpływ podejścia terytorialnego ZIT i OSI) na realizację celów RPO WD 2014-2020, w tym na osiągnięte wartości docelowe wskaźników?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Niniejsze badanie będzie opierało się w dużej mierze na analizie danych wtórnych w szczególności pochodzących z systemu monitorowania oraz syntezie przeprowadzonych wcześniej ewaluacji. Elementem pomocniczym będą dane zebrane w ramach badań jakościowych (w zależności od potrzeb: wywiady indywidualne/ grupowe, analiza przypadków).

Zakres niezbędnych danych

- Dane pochodzące z SL 2014, lokalnego systemu informatycznego oraz zebranych i przeanalizowanych badań ewaluacyjnych i innych analiz;
- Zakres danych w posiadaniu IZ/IP;
- Wcześniej przeprowadzone badania ewaluacyjne.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I– IV kwartał 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 400 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

5. **Świadczenie eksperckiej usługi doradczej, polegającej na wykonaniu prac koncepcyjnych, analitycznych i redakcyjnych prowadzących do sporządzenia oceny ex – ante dotyczącej instrumentów finansowych wdrażanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2021-2027**

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Zakres wsparcia RPO WD 2021-2027	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu/procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	Ex ante
Cel badania	
Sformułowanie (opracowanie) – opartej na dowodach (evidence-based practice) – propozycji zakresu, kierunków oraz mechanizmów interwencji w formie instrumentów finansowych, możliwych i zasadnych do realizacji w ramach RPO WD 2021-2027 oraz umożliwiających wypełnienie wymagań projektu Rozporządzenia ogólnego w zakresie oceny ex – ante instrumentów finansowych, z uwzględnieniem skutków pandemii SARS-CoV-2 dla sytuacji społeczno-gospodarczej Dolnego Śląska.	
Uzasadnienie badania	
Zgodnie z art. 52 ust. 3 Projektu Rozporządzenia ogólnego - (wniosek) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29.05.2018 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (COM(2018)375 ze zm. - Wsparcie z funduszy za pośrednictwem instrumentów finansowych jest oparte na ocenie ex ante, sporządzonej przez IZ.	
Kryteria badania	
Badanie zostanie sporządzone w oparciu o kryteria: trafności oraz przewidywanej skuteczności i użyteczności Programu, a także efektywności - pozwalającej ocenić stosunek nakładów, kosztów, zasobów (finansowych, ludzkich, administracyjnych), poniesionych na wdrożenie proponowanych przez wykonawcę ustaleń, do osiągniętych efektów.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Branie objmie, co najmniej, następujące obszary:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazanie proponowanego wkładu z Programu do instrumentów finansowych i oczekiwanego efektu mnożnikowego ; - wskazanie proponowanych produktów finansowych, w tym ewentualnej potrzeby zróżnicowanego traktowania inwestorów; - wskazanie proponowanych grup docelowych odbiorców ostatecznych; - wskazanie oczekiwanego wkładu instrumentów finansowych w osiągnięciu celów szczegółowych Programu; - wskazanie możliwości łączenia form wsparcia; 	
Ogólny zarys metodologii badania	

Zastosowane podejście metodologiczne
<ul style="list-style-type: none">
• analiza danych zastanych;
• badanie opinii interesariuszy (jakościowe i ilościowe);
• panel ekspertów
Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none">
• Zakres danych w posiadaniu IZ/IP;
• Wcześniej przeprowadzone badania ewaluacyjne
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
II kwartał 2021 – IV kwartał 2021
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
Okolo 300 tys. zł
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Badania sfery społecznej

6. Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę sytuacji pracowników i przedsiębiorstw województwa dolnośląskiego.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Wszystkie osie priorytetowe, gdzie uczestnikami projektów były osoby pracujące. Fundusz: EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going/ex post
Cel badania	
Celem badania jest poznanie wpływu interwencji na sytuację pracowników i osób dorosłych dzięki wsparciu EFS.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie koncentrować się będzie na ocenie wpływu kształcenia osób dorosłych na ich sytuację zawodową. Kształcenie osób dorosłych finansowane będzie w ramach osi priorytetowej 8 (kształcenie będzie dostosowane do potrzeb przedsiębiorstw) oraz w osi priorytetowej 10 (kształcenie w zakresie kompetencji kluczowych oraz kompetencji zawodowych dla osób w najtrudniejszej sytuacji). Ze wsparcia w osi 8 korzystać będą tylko pracownicy, jednak ze wsparcia w osi 10 korzystać będą mogli zarówno pracownicy, jak i osoby niepracujące. Dlatego też badając wpływ interwencji na sytuację osób dorosłych, uczestniczących w kształceniu, należy założyć, że efekty mogą dotyczyć różnych wymiarów sytuacji na rynku pracy: awansu lub podwyżki, zmiany pracy, poprawy stabilności zatrudnienia, zwiększenie jego wymiaru, ale także podjęcie pracy.</p> <p>Badanie powinno również koncentrować się na ocenie, w jaki sposób interwencja ogranicza błąd rynku. Jak wynika z badań dotyczących kształcenia osób dorosłych, uczestniczą w nich częściej osoby młodsze, lepiej wykształcone, pracujące w większych przedsiębiorstwach. Wprowadzenie mechanizmu popytowego może odwzorowywać ten wzorzec, co może generować wysoki poziom efektu <i>jałowego biegu</i>. Stąd też istotna jest ocena, w jakim stopniu interwencja przyczynia się do uczestnictwa w kształceniu ustawicznym osób, które inaczej nie podnosiłyby w ten sposób swoich kompetencji.</p> <p>Realizacja badania pozwoli na realizację obowiązku monitorowania losów uczestników projektów 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie (Art. 5 i Aneks 1 Rozporządzenia dotyczącego EFS 1304/2013). Jego wyniki będą podstawą do szacowania wartości wskaźników długoterminowych, dla których zgodnie z zapisami załącznika nr 6 do <i>Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020</i> jak źródło danych wskazano badanie ewaluacyjne. Będzie to m.in. wskaźnik rezultatu długoterminowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu. <p>Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego, czyli zwiększenia adaptacyjności pracowników przedsiębiorstw. Jednak zmienia się</p>	

mechanizm wdrażania tej interwencji – w nowej perspektywie bazować on będzie na schemacie popytowym i Rejestrze Usług Rozwojowych. Zakłada się, że w województwie wybrany zostanie jeden operator, który będzie odpowiedzialny za dostarczenie wsparcia konkretnym przedsiębiorstwom i ich pracownikom. Dlatego też, szczególnie w pierwszym okresie wdrażania, konieczne jest zaplanowanie badania, które oceni zarówno funkcjonowanie nowego mechanizmu, jak też dostarczy informacji na temat pierwszych efektów interwencji.

Ocena sposobu funkcjonowania mechanizmu popytowego po dwóch latach została zaplanowana na poziomie UP.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- W jakim stopniu interwencja ogranicza błędy rynku?
- Jaki jest wpływ interwencji na sytuację pracowników, którzy skorzystali ze wsparcia, pod kątem jakości pracy, poziomu wynagrodzenia, pozycji w miejscu pracy?
- W jakim stopniu interwencja dopasowana jest do potrzeb odbiorców (w szczególności osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach)?
- W jakim stopniu wsparcie jest dopasowane do potrzeb przedsiębiorstw?
- Jaki jest wpływ wsparcia na rozwój przedsiębiorstw?
- Jaka jest komplementarność wsparcia pomiędzy trzema badanymi priorytetami (w tym mechanizmy zapewniania komplementarności)?
- Jaki jest wpływ interwencji na zachowania migracyjne uczestników projektów?
- Jaki jest wpływ interwencji na rozwijanie regionalnych specjalizacji?
- Jaka jest skuteczność i efektywność kosztowa mechanizmu popytowego?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Metodologia badania została określona w dużym stopniu przez MIR. Bazuje ona na doświadczeniu badania realizowanego w okresie 2007-2013 w ramach PO KL. Metodologia ta określa podejście minimalne, niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatów, obejmując m.in. założenia doboru próby, harmonogram pomiaru oraz minimalny zakres pytań kwestionariuszowych.

Zakładany jest co najmniej czterokrotny pomiar wartości wskaźnika. W ramach każdego z pomiarów badanie uwzględni:

- ocenę logiki interwencji – badanie bazujące na teorii, ze szczególnym naciskiem na analizę kryteriów wyboru projektu (w kolejnych falach badania analiza powinna koncentrować się na ewentualnych zmianach),
- ocenę wpływu interwencji na sytuację pracowników i przedsiębiorstw,
- ocenę sposobu wdrażania mechanizmu popytowego i RUR.

Ze względu na brak operatu pracowników, nie ma możliwości porównania efektów wsparcia do próby kontrolnej. Dlatego też ocena wpływu interwencji na sytuację pracowników wykonana będzie zgodnie z metodologią ewaluacji bazującej na teorii oraz poprzez zestaw odpowiednio skonstruowanych pytań. Dodatkowo możliwe jest porównanie efektów różnych typów wsparcia oraz różnych grup docelowych.

W badaniu uwzględnione zostaną dodatkowe wymiary oceny wpływu interwencji na:

- poziom dochodów gospodarstw domowych uczestników projektów – uwzględnienie tego aspektu umożliwi badanie wpływu interwencji na poziom ubóstwa osób pracujących (wymaga to uwzględnienia wielkości, struktury i źródeł dochodów gospodarstwa domowego);
- wpływ wsparcia na rozwój regionalnych specjalizacji;
- komplementarność finansowanych działań ze wsparciem konkurencyjności przedsiębiorstw (OP I), wsparciem kompetencji pracowników (OP VIII) oraz Krajowym Funduszem Szkoleniowym (finansowanym z Funduszu Pracy).

W badaniu należy uwzględnić dwa poziomy pomiaru: pracowników (uczestników projektów) oraz kadry zarządzającej przedsiębiorstw (w przypadku PI 8v).

W badaniu uwzględniony zostanie komponent ilościowy i jakościowy. Badania jakościowe dostarczą pogłębionej wiedzy o mechanizmach oddziaływania poszczególnych instrumentów, w tym szczególnie funkcjonowania mechanizmu popytowego, dopasowania wsparcia do potrzeb przedsiębiorców, zapewnienia wysokiej jakości wsparcia, dopasowania wsparcia do potrzeb osób starszych i o niskich kwalifikacjach.

Zakres niezbędnych danych

- SL 2014 – dane dotyczące uczestników projektów (charakterystyka osoby, zakres wsparcia, dane kontaktowe)
- Dane dotyczące przedsiębiorstw, których pracownicy skorzystali ze wsparcia (pozyskiwane przez operatora):
  - Charakterystyka przedsiębiorstwa (z uwzględnieniem branży);
  - Kondycja przedsiębiorstw (liczba miejsc pracy, sytuacja finansowa);
  - Charakterystyka skali inwestycji w kompetencje pracowników przedsiębiorstwa w roku poprzedzającym otrzymane wsparcie;
  - Informacje o innych formach pomocy dla przedsiębiorstwa, finansowanych ze środków publicznych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kwartał 2018-II kwartał 2019
III-IV kwartał 2021
III-IV kwartał 2024

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacunkowy koszt jednej fali badania: 160 tys. zł
Koszt całkowity: 480 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Ewentualne komentarze / wątpliwości

7. Wpływ inwestycji w zakresie usług społecznych i zdrowotnych na jakość życia, poziom wykluczenia społecznego i ubóstwa w województwie dolnośląskim.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Oś priorytetowa: VI, VIII, IX PI 6.1 (PI 9.a) Inwestycje w infrastrukturę społeczną PI 6.2 (PI 9.a) Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną PI 8.5 (PI 8.vi) Aktywne i zdrowe starzenie się PI 9.2 (PI 9.iv) Dostęp do wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych Fundusz: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going/ex post
Cel badania	
Celem badania jest poznanie wpływu interwencji poprawiających dostęp do usług społecznych i zdrowotnych na jakość życia, poziom wykluczenia społecznego i ubóstwo.	
Uzasadnienie badania	
<p>Poprawa dostępu do niedrogich i wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych jest jednym z nowych obszarów interwencji EFSI. Poprawa dostępu do wysokiej jakości i niedrogich usług jest jednym z filarów strategii ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.</p> <p>Zakres badania będzie dostosowany do rodzaju usług finansowanych w programie. W RPO WD przewiduje się następujące główne kierunki działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania wspomagające rodziny w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych (kierowane do rodzin naturalnych mających trudności w opiece nad dziećmi, jak i do dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej); • usługi opiekuńcze skierowane do osób zależnych, w tym np. starszych i niepełnosprawnych (z naciskiem na rozwój usług środowiskowych); • programy zdrowotne kierowane do osób w wieku aktywności zawodowej; • inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie obiektów służących opiece nad osobami zależnymi (np. miejsca opieki całodobowej), dzienne domy pomocy; • poprawa dostępu do mieszkań chronionych / wspomaganych / socjalnych; • inwestycje w infrastrukturę podmiotów wykonujących działalność leczniczą. 	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, użyteczność, efektywność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest sytuacja osób i gospodarstw domowych korzystających z usług społecznych oraz ich otoczenia pod kątem sytuacji społecznej, poziomu aktywności zawodowej, majątkowym, dochodowym, zatrudnieniowym, jakości życia? • Jak oceniana jest trafność dofinansowanych usług społecznych pod względem: 	

- rodzaju usług,
- zakresu świadczonych usług (co wchodzi w usługę),
- grup docelowych,
- rozkładu terytorialnego?
- W jaki sposób zapewniona jest wysoka jakość wspieranych usług?
- Jak oceniana jest użyteczność usług społecznych z punktu widzenia odbiorców i dostawców?
- Jaka jest efektywność kosztowa inwestycji w usługi społeczne?
- Jaka jest efektywność kosztowa inwestycji w usługi zdrowotne?
- Jakie podmioty świadczą usługi społeczne?
- Jaki jest wpływ korzystania z usług społecznych na sytuację osób i gospodarstw domowych?
- Jaki jest długoterminowy wpływ interwencji na trwałość i potencjał instytucjonalny podmiotów świadczących usługi społeczne?
- Jaki jest wpływ interwencji na poprawę dostępu do usług społecznych wśród osób wykluczonych społecznie i dotkniętych ubóstwem w regionie?
- Jaki jest wpływ interwencji na poprawę dostępu do usług zdrowotnych wśród osób wykluczonych społecznie i dotkniętych ubóstwem w regionie (patrzac m.in. przez pryzmat pracodawców oraz osób indywidualnych)?
- Jaka jest efektywność realizowanych programów profilaktycznych?
- Jakie inne czynniki mają wpływ na skuteczność usług społecznych?
- Jakie inne czynniki mają wpływ na skuteczność usług zdrowotnych?
- Jaki jest stan koordynacji usług społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym?
- Jaki jest stan koordynacji usług zdrowotnych na poziomie lokalnym i regionalnym?
- Jaki jest poziom komplementarności inwestycji finansowanych z EFS i EFRR w ramach RPO WD, a także z działaniami finansowanymi z innych źródeł (w tym krajowych)?
- Jaki jest poziom komplementarności z działaniami z zakresu aktywnej integracji (9i)?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie ewaluacyjne koncentrować się będzie na ocenie wpływu dostępności usług społecznych i zdrowotnych na ograniczenie ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wpływ oceniany będzie przede wszystkim przez pogłębioną analizę logiki interwencji (TBE).

Drugim sposobem oceny wpływu będzie badanie zmiany sytuacji jednostek, ich gospodarstw domowych i bezpośredniego otoczenia pod wpływem korzystania z usług społecznych i zdrowotnych.

Badanie uwzględniac będzie wpływ dostępu do usług społecznych i zdrowotnych na:

- ograniczenie wykluczenia społecznego (wzrost kontaktów społecznych, włączenie do rynku pracy),
- poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych (ograniczenie ubóstwa),
- aktywność zawodową członków gospodarstwa domowego,
- jakość życia osób korzystających z usług społecznych i zdrowotnych,
- rozwiązanie problemów rodzinnych,
- rozwiązanie problemów zdrowotnych.

Proponowane badanie będzie złożone i trudne. Dlatego też powinno być prowadzone przy

wykorzystaniu metody wywiadu bezpośredniego (PAPI lub CAPI).

Dodatkowo, dla głębszego zrozumienia mechanizmu oddziaływania usług społecznych i zdrowotnych na warunki życia, przewiduje się prowadzenie obszernych badań jakościowych.

Ze względu na specyfikę grupy docelowej badanie na próbie kontrolnej byłoby niezwykle trudne i skomplikowane (należałoby zidentyfikować porównywalne gospodarstwa domowe). Możliwe jest natomiast odniesienie zmiany sytuacji gospodarstw domowych, których członkowie korzystają z usług społecznych, do zmiany sytuacji ogółu gospodarstw domowych (dane GUS z badania budżetów gospodarstw domowych lub EU-SILC).

Możliwe jest również porównanie sytuacji wspartych gospodarstw domowych z sytuacją tych, które korzystają z usług nie wspieranych ze środków funduszy strukturalnych.

Zakres niezbędnych danych

- charakterystyka usług społecznych, wspartych w programie (rodzaj, zakres, intensywność),
- charakterystyka usług zdrowotnych, wspartych w programie (rodzaj, zakres, intensywność),
- charakterystyka i dane osób korzystających z usług społecznych,
- charakterystyka i dane osób korzystających z usług zdrowotnych,
- informacje o gospodarstwach domowych osób korzystających z usług społecznych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Ze względu na terminy ogłaszania i realizacji poszczególnych projektów realizację badania przewiduje się na II-III kwartał 2021 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Na szacowany koszt badania wpływa proponowana metoda badania (wywiad bezpośredni), co znacząco poprawia jakość, ale wpływa również na koszt. Całkowita wartość badania: 250 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Ewentualne komentarze / wątpliwości

8. Wpływ działań rewitalizacyjnych realizowanych w ramach RPO WD 2014-2020 na poprawę sytuacji obszarów zdegradowanych.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
<p>Oś priorytetowa I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 1.3 (PI 3.a) Rozwój przedsiębiorczości <p>Oś priorytetowa III:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 3.3 (PI 4.c) Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej oraz sektorze mieszkaniowym • PI 3.4 (PI 4.e) Wdrażanie strategii niskoemisyjnych <p>Oś priorytetowa IV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 4.3 (PI 6.c) Dziedzictwo kulturowe <p>Oś priorytetowa V:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 5.2 (PI 7.d) System transportu kolejowego <p>Oś priorytetowa VI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 6.1 (PI 9.a) Inwestycje w infrastrukturę społeczną • PI 6.3 (PI 9.b) Rewitalizacja zdegradowanych obszarów <p>Oś priorytetowa VIII:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 8.2 (PI 8.i) Wsparcie osób poszukujących pracy • PI 8.3 (PI 8.iii) Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy <p>Oś priorytetowa IX:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PI 9.1 (PI 9.i) Aktywna integracja • PI 9.2 (PI 9.iv) Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych • PI 9.4 (PI 9.v) Wspieranie gospodarki społecznej <p>Fundusz: EFRR, EFS.</p>	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going
Cel badania	
<p>Głównym celem przedmiotowego badania ewaluacyjnego jest poznanie wpływu interwencji w zakresie rewitalizacji, realizowanej w ramach priorytetu inwestycyjnego: 6.3 (PI 9.b) Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, w całości poświęconego rewitalizacji (projekty realizowane w jego ramach ujęto na „Liście A” w programach rewitalizacji) oraz priorytetów inwestycyjnych: 1.3, 3.3, 3.4, 4.3, 5.2, 6.1, 8.2, 8.3, 9.1, 9.2, 9.4, w ramach których również możliwa była realizacja działań rewitalizacyjnych (projekty wpisane na „Listę B” w programach rewitalizacji), na poprawę sytuacji obszarów zdegradowanych w województwie dolnośląskim.</p>	
Uzasadnienie badania	
<p>Rewitalizacja obszarów problemowych jest jednym z priorytetów polityki rozwoju – szczególnie kierowanej do obszarów miejskich. Przy czym działania z zakresu rewitalizacji w nowym okresie programowania realizowane będą w odmienny sposób, co przejawia się m.in. w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nacisku na konieczność osiągnięcia celów społecznych (ograniczenie ubóstwa, problemów społecznych, wzrost zatrudnienia), • zintegrowanym podejściu do rewitalizacji, łączącym działania o charakterze 	

infrastrukturalnym, gospodarczym i społecznym.

Dotychczasowe efekty działań rewitalizacyjnych nie przyniosły jednoznacznie pozytywnych efektów. Dlatego też interwencja ta obarczona jest znacznym ryzykiem i wymaga starannego zaplanowania oraz systematycznej oceny.

Przeprowadzenie przedmiotowej ewaluacji pomoże zweryfikować czy i w jakim stopniu założone w ramach RPO WD cele zostały osiągnięte i czy rzeczywista interwencja z EFRR i EFS skierowana na rewitalizację faktycznie zaistniała i przyczyniła się do ograniczenia problemów występujących na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Ponadto wyniki badania będą istotne z punktu widzenia projektowania wsparcia w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jak oceniana jest trafność doboru obszarów rewitalizowanych ze względu na skalę występujących na nich problemów społecznych?
- W jaki sposób zapewniona została komplementarność działań na obszarach rewitalizowanych? Jak oceniany jest poziom komplementarności działań finansowanych z różnych źródeł? W analizie uwzględniony będzie wpływ epidemii koronawirusa SARS-Cov-2 zarówno na trwałość efektów interwencji, jak i na zachowanie okresu trwałości projektów.
- Jaki jest poziom zmian na obszarach rewitalizowanych? Czy sytuacja na obszarach rewitalizowanych poprawia się w porównaniu do sytuacji w poszczególnych miejscowościach?

Dokonana zostanie ocena wpływu wsparcia w zakresie rewitalizacji na sytuację społeczno-ekonomiczną obszarów zdegradowanych (w tym wpływ epidemii koronawirusa SARS-Cov-2 na badane aspekty sytuacji społeczno- gospodarczej), tj. m.in.:

- Jakie zmiany są obserwowane na obszarach rewitalizowanych, w zakresie:
  - Jakości życia
  - Poziomu ubóstwa (korzystania z pomocy społecznej),
  - Poziomu aktywności społecznej,
  - Poziomu integracji społecznej (włączenia społecznego)
  - Jakości życia,
  - Liczby miejsc pracy
  - Nowych przedsiębiorstw, w tym również przedsiębiorstw społecznych
  - Dostępu do edukacji i innych usług społecznych
  - Poziomu przestępczości
  - Stanu lokalnej infrastruktury
  - Poziomu czynszów na obszarach rewitalizowanych (kosztów mieszkań, lokali usługowych i handlowych)
  - Odpływ lokalnych mieszkańców i przedsiębiorców, napływu nowych mieszkańców.
- Jaki jest wpływ działań na obszarach rewitalizowanych na obserwowane zmiany?
- Jaka jest trwałość osiągniętych zmian?
- Jaki jest wpływ rewitalizacji na migracje mieszkańców (lub co najmniej plany dotyczące migracji)?
- Czy i w jakim stopniu interwencja przyczyniła się do ożywienia gospodarczego – czy stworzyła warunki do przyciągnięcia nowych firm oraz wzrostu zatrudnienia na terenach rewitalizowanych?

- Czy i w jakim stopniu interwencja przyczyniła się do nadania nowych funkcji terenom zdegradowanym?
- Na jakich obszarach (miejskich czy wiejskich) interwencja przyniosła najbardziej wymierne efekty?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Przewiduje się ewaluację wpływu bazującą na teorii. Badanie bazujące na schemacie kontrfaktycznym jest nieuzasadnione, ze względu na brak grupy kontrolnej. Możliwe jest natomiast porównanie sytuacji na obszarze rewitalizowanym do zmian na poziomie całych miejscowości, w których wdrażany jest program rewitalizacyjny lub porównywalnych miejscowości. Zakres porównań może zostać ograniczony do tych obszarów, dla których dostępne są dane statystyczne.

Równocześnie wszystkie obszary objęte rewitalizacją powinny być objęte systematycznym, ujednoliconym badaniem zmian w kluczowych wymiarach:

- Sytuacji na rynku pracy (zmiany liczby bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, liczba tworzonych miejsc pracy)
- Aktywności gospodarczej (liczby nowych przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych)
- Aktywności społecznych (liczba lokalnych inicjatyw, zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej)
- Integracji społecznej (poziom kontaktów społecznych mieszkańców)
- Jakości życia (subiektywna ocena mieszkańców)
- Przestępczości (liczba przestępstw, liczba aktów wandalizmu)
- Poziomu ubóstwa (liczba osób pobierających okresowe świadczenia z pomocy społecznej)
- Poziomu integracji społecznej (skala i intensywność kontaktów społecznych)
- Dostępu do usług (edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych, kulturalnych)
- Skłonności do migracji
- Efektów negatywnych (wzrost czynszów, odpływ dotychczasowej ludności i dotychczasowych przedsiębiorców)
- Dodatkowych wymiarów, istotnych dla danej lokalizacji.

Pomiar zmiany sytuacji w miarę możliwości powinien bazować na danych zastanych. W niektórych przypadkach konieczne jednak będzie pozyskanie danych pierwotnych.

W badaniu konieczne jest uwzględnienie obszernego komponentu jakościowego, który koncentrował się będzie na zrozumieniu mechanizmu oddziaływania interwencji na ożywienie społeczno-gospodarcze na rewitalizowanych obszarach.

Ze względu na niewielką ilość projektów o charakterze rewitalizacyjnym realizowanych w ramach pozostałych PI ujętych w zakresie badania (PI 1.3, 3.3, 3.4, 4.3, 5.2, 6.1, 8.2, 8.3, 9.2, 9.4) oraz wyłącznie szacunkowe określenie ich ilości (w oparciu o dane wygenerowane z systemu SL2014, wybrane projekty rewitalizacyjne będą badane metodą case study.

Zakres niezbędnych danych

Badanie powinno bazować na wysokiej jakości danych zastanych i pierwotnych. Dane zastane powinny być regularnie zbierane i analizowane dla obszaru rewitalizowanego (co wymaga współpracy z lokalnymi agendami samorządu lub rządowymi) oraz dla całej gminy lub miasta na prawach powiatu. Poniżej wskazano wstępny proponowany zakres danych z zaznaczeniem, czy jest to dana wtórna (W) czy pierwotna (P) oraz ze źródłami danych:

- zmiany liczby bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych (W – PUP)
- podjęcie pracy przez osoby korzystające ze wsparcia z terenów rewitalizowanych (P)
- poziom dochodów na danym terytorium (W - US)
- charakterystyka tworzonych miejsc pracy (poziom wynagrodzeń, jakość pracy) (P)
- liczby nowych przedsiębiorstw (W – UG)
- liczba nowych przedsiębiorstw społecznych (W – OWES)
- liczba lokalnych inicjatyw (W – UG)
- zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej (P)
- częstotliwość i ocena intensywności kontaktów społecznych mieszkańców (P)
- ocena jakości życia (P)
- liczba przestępstw, liczba aktów wandalizmu (W – komenda policji)
- liczba osób pobierających okresowe świadczenia z pomocy społecznej (W - OPS)
- liczba osób które przestały pobierać świadczenia z pomocy społecznej (W - OPS)
- skala i intensywność kontaktów społecznych (P)
- korzystanie z usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych (P)
- ocena dostępu do ww. usług (P)
- plany migracyjne (P)
- przeciętne ceny czynszów mieszkań i lokali komercyjnych (W - UG, P)
- odpływ dotychczasowych mieszkańców i przedsiębiorców (W - UG).
- **dane liczbowe dotyczące złożonych wniosków oraz podpisanych umów o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych – SL 2014**

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kwartał -III kwartał 2021

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Ok. 300 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Pozyskiwanie co najmniej części danych (wtórnych) powinno być obowiązkiem projektodawcy – podmiotu odpowiedzialnego za LPR – obowiązek taki powinien być wpisany w wytyczne dotyczące LPR.

9. Ocena wpływu interwencji RPO WD 2014-2020 w zakresie wsparcia kształcenia ogólnego i zawodowego.

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)

Oś priorytetowa: X

PI 10.1 (PI 10.i) Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej

PI 10.2 (PI 10.iii) Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie

PI 10.3 (PI 10.iv) Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku

pracy

Oś priorytetowa: VII

PI 7.1 (PI 10.a) Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną

PI 7.2 (PI 10.a) Inwestycje w edukację ponadgimnazjalną w tym zawodową

Fundusz: EFS, EFRR

Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going

Cel badania

Celem badania będzie oszacowanie wpływu interwencji w zakresie wsparcia kompetencji kluczowych, języków obcych, nauk matematyczno – przyrodniczych oraz TIK w systemie edukacji w województwie dolnośląskim. Ponadto w ramach badania dokonana będzie ocena wpływu interwencji na jakość kształcenia zawodowego w województwie dolnośląskim.

Uzasadnienie badania

Jednym z priorytetów w nowej perspektywie finansowej jest zdecydowana poprawa jakości kształcenia w województwie dolnośląskim. UP wyraźnie podkreśla znaczenie inwestowania w kompetencje i umiejętności oraz stosowanie nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Natomiast wysokiej jakości kształcenie zawodowe może mieć bardzo pozytywny wpływ na sytuację młodzieży na rynku pracy (czego dowodzi przykład niemiecki), jak również na rozwój całego gospodarki, w tym szczególnie branż o dużym potencjale innowacyjności i zwiększania wydajności (np. w przemyśle, budownictwie). Aby jednak te efekty osiągnąć, konieczne jest poprawienie jakości szkolnictwa zawodowego. Badanie to pozwoli poddać pogłębionej analizie jakość procesu kształcenia na Dolnym Śląsku, adekwatność interwencji z punktu widzenia poprawiania jakości i osiągnięte w tym zakresie efekty.

Badanie to pozwoli również na wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu dla osi priorytetowej 7 i 10 RPO WD.

Kryteria badania

Skuteczność, trafność, efektywność, użyteczność, trwałość

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Projektowane badanie powinno brać pod uwagę specyfikę planowanych inwestycji i być w możliwie największym stopniu dostosowane do niej. Dlatego poniższe pytania należy traktować jako kluczowe:

Obszar kształcenia ogólnego:

- W jakim stopniu interwencja w obszarze edukacji odpowiadała najważniejszym potrzebom w regionie w zakresie wsparcia kompetencji kluczowych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych oraz TIK?
- Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie badania w obszarze edukacji?
- W jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia?
- Jak różnicują się efekty różnych kategorii wsparcia?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Jak należy ocenić trafność realizowanych interwencji?
- W jakim stopniu oceniane wsparcie było efektywne?
- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe?

- Jak wyglądała komplementarność pomiędzy wsparciem udzielanym z EFS i EFRR w ramach RPO WD 2014-2020?
- Jak wyglądała komplementarność pomiędzy wsparciem udzielanym w ramach RPO WD 2014-2020 z innymi programami operacyjnymi?
- Obszar kształcenia zawodowego: Jakie są najważniejsze trudności z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia zawodowego?
- Jaka jest logika interwencji wsparcia w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- W jakim stopniu wsparcie oferowane w RPO WD jest trafne?
- Jaka jest komplementarność między działaniami podejmowanymi na poziomie krajowym i regionalnym w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- Jakie są efekty w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- Jakie są najważniejsze trudności w poprawianiu jakości kształcenia zawodowego?
- Jaka jest komplementarność pomiędzy PI 10.3 i 7.2 (wsparcie infrastrukturalne)?
- Jaka jest komplementarność pomiędzy 10 iii i 10 i (w zakresie wsparcia nauczycieli).

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie powinno koncentrować się przede wszystkim na wpływie interwencji na poprawę jakości kształcenia a także na poprawę jego efektywności i skuteczności.

Podstawowym typem ewaluacji wpływu powinna być ewaluacja bazująca na teorii. Szczególnie istotne jest dokładne przeanalizowanie, jakie konkretnie mają być efekty interwencji, czyli co ma się poprawić w świadczonych usługach i w jaki sposób zostanie to osiągnięte.

Badanie powinno uwzględniać następujące elementy:

- odtworzenie logiki interwencji realizowanych działań (z wykorzystaniem podejścia opartego na teorii)- pogłębiona analiza na poziomie kluczowych działań;
- analiza danych zastanych;
- badanie opinii interesariuszy (jakościowe i ilościowe);
- panel ekspertów;

Zakres niezbędnych danych

Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa).

Dane SL 2014 dotyczące wspieranych szkół.

Dane dotyczące efektów nauczania w badanych szkołach.

Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.

Inne dane statystyczne i regionalne.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II-IV kwartał 2021

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacunkowy koszt badania: 250 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

10. Ocena wsparcia RPO WD 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 i usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci do lat 6.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa: VI PI 6.1 (PI 9.a) Inwestycje w infrastrukturę społeczną	
Oś priorytetowa: VII PI 7.1 (PI 10.a) Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną	
Oś priorytetowa: VIII PI 8.3 (PI 8.iv) Godzenie życia zawodowego i prywatnego	
Oś priorytetowa: X PI 10.1 (PI 10.i) Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej	
Fundusz: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going
Cel badania	
Celem badania jest ocena efektów dotychczasowych działań w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych dla dzieci do lat 6.	
Uzasadnienie badania	
Istotnym elementem interwencji jest ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych, szczególnie dla dzieci w wieku do lat 3, a także usług edukacyjno-wychowawczych dla dzieci do lat 6. Zakłada się, że lepsza dostępność do tego typu usług może się przyczynić m.in. do poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy. Uzasadnieniem realizacji badania jest także znaczna kwota środków przeznaczona na powyższe działania, a także nacisk KE na ukierunkowanie wsparcia w tym zakresie.	
Kryteria badania	
Skuteczność, trafność. Efektywność, trwałość, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Kluczowe pytania badawcze:	
<ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest dostępność do usług opieki nad dzieckiem do lat 3 w województwie dolnośląskim i jak zmieniła się po interwencji (w tym analiza terytorialna)? • Jak wzrosła dyspozycyjność rodziców małych dzieci (głównie kobiet) i jak przełożyło się to na wzrost ich aktywności na rynku pracy? • Jakie czynniki wpływają na osiągnięte efekty, z uwzględnieniem charakterystyki uczestników projektów oraz specyfiki wykorzystywanych instrumentów wsparcia? • Jaka jest trwałość zmian w sytuacji uczestników projektów? • Jaka jest trwałość nowoutworzonych miejsc wychowania przedszkolnego i opieki żłobkowej? • Jaka jest efektywność kosztowa osiągniętych efektów? • Jakie są bariery we wdrażaniu projektów? • Jaki jest wpływ inwestycji infrastrukturalnych w zakresie poprawy dostępu do miejsc wychowania przedszkolnego i opieki żłobkowej? • Jaka jest komplementarność pomiędzy PI 6.1 i 8.3? • Jaka jest komplementarność pomiędzy PI 7.1 i 10.1? <ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest dostępność do usług edukacyjno-wychowawczych dzieci do lat 6 w 	

województwie dolnośląskim?

- Jak zmieniła się dostępność do usług edukacyjno-wychowawczych dzieci do lat 6 w województwie dolnośląskim w porównaniu z okresem interwencji RPO WD 2007-2013 oraz 2014-2020 ?

Ponadto w badaniu powinny zostać wskazane rekomendacje, których implementacja przyczyni się do realizacji celów RPO WD 2014-2020 oraz usprawni proces wdrażania interwencji w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych dla dzieci do lat 6, w tym ustalone zostaną zalecenia dla perspektywy 2021-2027.

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie koncentrować się będzie na sytuacji gospodarstw domowych, korzystających z opieki nad dzieckiem do lat trzech. Gospodarstwa domowe korzystające z usługi dziennego opiekuna zostaną porównane z sytuacją gospodarstw domowych korzystających z usług żłobków, innych form opieki dla dziecka do lat trzech, a także nie korzystających z instytucjonalnych form pomocy. Dodatkowo uwzględniony zostanie podział na tereny wiejskie i miejskie.

Analiza obejmować będzie ocenę zmian na poziomie gospodarstwa domowego w kontekście:

- dochodów,
- aktywności zawodowej,
- prokreacji,
- jakości życia.

W badaniu uwzględniona zostanie również analiza efektywności kosztowej poszczególnych form opieki nad dzieckiem do lat trzech (analiza kosztów i korzyści).

Badanie zostanie przeprowadzone na próbie gospodarstw domowych, korzystających z opieki finansowanej z EFS. Dodatkowo przeprowadzone zostanie badanie na próbie reprezentatywnej gospodarstw domowych z dziećmi do lat 3.

Badanie powinno być przeprowadzone bezpośrednio po zakończeniu udziału w projekcie (terminy realizacji badań powinny zostać zaktualizowane po zakończeniu naboru projektów).

Zakres niezbędnych danych

W SL 2014 pozyskiwane będą w sposób stały dane uczestników projektów, dotyczące ich sytuacji społeczno – ekonomicznej oraz zakresu otrzymanego wsparcia.

Ponadto niezbędne jest zagwarantowanie zgody uczestników projektu na udział w przyszłych badaniach (może to być jeden z elementów dokumentacji projektowej).

W zależności od przyjętego modelu badania efektu netto, inny będzie zakres danych niezbędnych do pozyskania.

Najmniej trudności związanych będzie z pozyskaniem danych na podstawie kwestionariusza.

Konieczne będzie pozyskanie danych z baz danych statystyki publicznej oraz jst.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II – III kwartał 2021

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Ok 200 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Badania infrastruktury

11. Ocena wpływu działań podejmowanych w ramach osi priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna RPO WD 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
<p>Oś priorytetowa: III</p> <p>PI 3.1 (PI 4.a) Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>PI 3.2 (PI 4.b) Efektywność energetyczna w MŚP</p> <p>PI 3.3 (PI 4.c) Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym</p> <p>PI 3.4 (PI 4.e) Wdrażanie strategii niskoemisyjnych</p> <p>PI 3.5 (PI 4.g) Wysokosprawna kogeneracja</p> <p>Fundusz: EFRR</p>	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	Ex post
Cel badania	
<p>Celem badania jest ocena wpływu poszczególnych rodzajów inwestycji na wielkość emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów, jak również ocena tego wpływu na wielkość emisji na terenie całego województwa dolnośląskiego.</p>	
Uzasadnienie badania	
<p>Planowana ewaluacja pozwoli wypełnić obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla 3 osi priorytetowej RPO WD 2014-2020. Dotyczy też obszaru strategicznego, jakim jest gospodarka niskoemisyjna. Tym samym ewaluacja wpływu pogłębi ocenę przyczynienia się programu do realizacji celów Strategii Europa 2020, jakimi są: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej.</p>	
Kryteria badania	
<p>Skuteczność, efektywność, szacowane oddziaływanie, trwałość.</p>	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jakie są efekty w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i pyłów poszczególnych inwestycji? • Które z inwestycji są najbardziej efektywne w tym zakresie? Jakie czynniki decydują o największej efektywności? • Które inwestycje są komplementarne wobec siebie? • Z jakimi innymi działaniami (inne osie RPO WD 2014-2020, działania spoza programu) występuje komplementarność? • Czy rozwiązania systemowe (zwłaszcza podział alokacji, system wyboru projektów, wymagania wobec projektów i beneficjentów) przyczyniają się do wyboru najbardziej 	

efektywnych inwestycji?

- Jaki jest wpływ interwencji w ramach 3 osi priorytetowej RPO WD 2014-2020 na wielkość emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów na terenie całego województwa?
- Jaki wpływ na wdrażanie oraz efekty interwencji prowadzonych w ramach 3 osi priorytetowej RPO WD 2014-2020 mają przygotowane przez JST Plany gospodarki niskoemisyjnej? Jaka jest wartość merytoryczna tych dokumentów?
- Jaki jest wpływ wsparcia wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej z OZE w ramach 3 osi priorytetowej RPO WD 2014-2020 na zwiększenie poziomu jej wytwarzania w województwie dolnośląskim?
- Czy założenia dotyczące logiki interwencji w zakresie OZE są dostosowane do sytuacji kontekstowej, tj. zwłaszcza możliwości finansowania podobnych inwestycji z innych źródeł, w tym krajowych?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Ze względu na główny cel badania (ocena wpływu poszczególnych rodzajów inwestycji na wielkość emisji na terenie całego województwa) konieczne jest zastosowanie podejścia mieszanego.

Pierwszym etapem będzie odtworzenie logiki interwencji (wybór rodzajów działań, podział alokacji, zakres projektów, katalog beneficjentów, wymagania wobec projektów, system wyboru projektów) i zweryfikowanie przyjętych założeń poprzez oszacowanie wpływu wspartych inwestycji. Ilościowa ocena wpływu poszczególnych projektów (tzw. podejście bottom-up), oparta w dużej mierze na wskaźnikach i danych z monitoringu projektów (m.in.: wielkość emisji, zużyta energia pierwotna, udział energii z OZE), umożliwi w pierwszym etapie porównanie efektywności kosztowej różnych projektów w różnych sektorach.

Kolejnym etapem będzie przygotowanie regionalnego modelu emisji (podejście top-down) pozwalającego oszacować wpływ zarówno inwestycji 3 osi RPO WD, jak również innych czynników, na wielkość emisji gazów i pyłów w regionie. Model powinien również uwzględniać prognozy emisji w tzw. scenariuszu zero (bez podjęcia interwencji w 3 OP), a tym samym umożliwić pokazanie efektu wdrożonych projektów, nawet w sytuacji wzrostu emisji w całym regionie. Model powinien również uwzględniać wpływ położenia topograficznego i przepływy emisji z terenami sąsiadującymi.

Ze względu na koncentrację pewnych działań na obszarach miejskich (transport publiczny, efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym) w ramach ewaluacji zostanie wyodrębniony wpływ inwestycji na poziom emisji (podejście bottom-up) w aglomeracji wrocławskiej, wałbrzyskiej i jeleniogórskiej.

Zakres niezbędnych danych

Dane zastane:

- dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne),
- dane z SL 2014 (wartości wskaźników dotyczące emisji gazów cieplarnianych),
- regionalne dane statystyczne, ogólnodostępne,
- literatura fachowa.

Dane pierwotne:

- beneficjenci (podejście jakościowe),
- instytucje systemu RPO WD 2014-2020 (podejście jakościowe),
- eksperci w zakresie emisji gazów cieplarnianych (podejście jakościowe),

- eksperci w zakresie emisji pyłów (podejście jakościowe),
- eksperci w zakresie rozwoju regionalnego (podejście jakościowe).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kwartał 2021-I kwartał 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 300 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Ewentualne komentarze / wątpliwości

KJE prześle zalecenia dotyczące realizacji niniejszego badania opracowane na podstawie doświadczeń z realizacji ewaluacji ex post obszaru energetyki perspektywy 2007-2013 na poziomie horyzontalnym.

12. Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych inwestycji wspartych w ramach osi priorytetowej Środowisko i zasoby RPO WD 2014-2020.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Oś priorytetowa: IV PI 4.1 (PI 6.a) Gospodarka odpadami PI 4.2 (PI 6.b) Gospodarka wodno-ściekowa PI 4.3 (PI 6.c) Dziedzictwo kulturowe PI 4.4 (PI 6.d) Ochrona i udostępnienie zasobów przyrodniczych PI 4.5 (PI 5.b) Bezpieczeństwo Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	Ex post
Cel badania	
Celem badania jest ocena wpływu inwestycji środowiskowych i kulturowych w trzech wymiarach: ekologicznym, społecznym i gospodarczym.	
Uzasadnienie badania	
Przeprowadzenie ewaluacji zapewni wypełnienie obowiązku przeprowadzenia oceny wpływu dla osi priorytetowej 4 RPO WD 2014-2020 oraz będzie stanowiło uzupełnienie oceny podejmowanych działań środowiskowych w kontekście wypełnienia zobowiązań akcesyjnych (prowadzonych centralnie).	
Kryteria badania	
Trafność, oddziaływanie, trwałość, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest trafność wspartych inwestycji (np. trafność doboru terenów)? • Czy i jakie efekty przyrodnicze (np.: wpływ na różnorodność biologiczną i ekologiczną (np.: wpływ na ilość i jakość wód, również w ujęciu zlewniowym, jakość gleb, jakość powietrza) przyniosła realizacja projektów w ramach osi priorytetowej 4 RPO WD 2014-2020? • Czy i jakie efekty społeczne przyniosła realizacja projektów z 4 osi priorytetowej (np.: ochrona przed zagrożeniami naturalnymi, jak powódź, susza, pożary lasów; walory rekreacyjne terenów przyrodniczych; jakość życia)? • Czy i jakie efekty ekonomiczne przyniosła realizacja projektów z 4 osi priorytetowej (np.: zatrudnienie; dodatkowe inwestycje; gospodarka rybacka, gospodarka leśna)? • Jaka jest spodziewana trwałość wspartych inwestycji z 4 osi priorytetowej? • W jaki sposób interwencja RPO WD 2014-2020 przyczyniła się do wypełnienia norm unijnych (dyrektywy odpadowej)? • Jakie efekty społeczno-ekonomiczne realizacja projektów w obszarze dziedzictwa kulturowego, w tym jak zwiększyła się dostępność do zasobów kulturowych regionu? 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	

Ze względu na trudności z pomiarem oddziaływań zróżnicowanych interwencji (działania z zakresu: małej retencji, gospodarki wodnościekowej, odpadowej i różnorodności biologicznej) zakłada się zastosowanie podejścia mieszanego, tj. badań ilościowych i jakościowych, uwzględniających specyfikę poszczególnych interwencji.

Efekty przyrodnicze będą mierzone głównie w sposób ilościowy (np. wpływ na ilość i jakość wód, jakość gleb, jakość powietrza). Wpływ na ochroną różnorodności biologicznej będzie natomiast raczej przedmiotem ocen jakościowych (oceny eksperckie) i studiów przypadku.

W przypadku efektów ekonomicznych ewaluacja zostanie skoncentrowana głównie na ocenie wpływu na zatrudnienie.

Natomiast efekty społeczne (np. jakość życia, walory rekreacyjne, ochrona przed zagrożeniami) będą przedstawiane jakościowo, w dużej mierze na podstawie studiów przypadków.

Jeśli chodzi o efekty ekonomiczne, to głównie będą rozpatrywane efekty pośrednie w postaci miejsc pracy.

Zakres niezbędnych danych

Dane zastane:

- dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne),
- dane z SL 2014,
- dane z wniosków o dofinansowanie i raportów końcowych,
- regionalne dane statystyczne, ogólnodostępne,
- dane z monitoringu środowiskowego,
- literatura fachowa.

Dane pierwotne:

- beneficjenci (podejście ilościowe lub jakościowe),
- mieszkańcy regionu (podejście ilościowe i jakościowe),
- instytucje systemu RPO WD (podejście jakościowe),
- eksperci w zakresie ochrony środowiska (podejście jakościowe).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II – IV kwartał 2021

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 200 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Ewentualne komentarze / wątpliwości

KJE prześle zalecenia dotyczące realizacji niniejszego badania opracowane na podstawie doświadczeń z realizacji ewaluacji ex post obszaru środowiska perspektywy 2007-2013 na poziomie horyzontalnym.

13. Ocena realizacji inwestycji transportowych wdrażanych w ramach RPO WD 2014-2020.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Oś priorytetowa: V PI 5.1 (PI 7.b) Drogowa dostępność transportowa PI 5.2 (PI 7.d) System transportu kolejowego Oś priorytetowa: III PI 3.4 (PI 4.e) Wdrażanie strategii niskoemisyjnych Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	Ex post
Cel badania	
Celem badania jest ocena procesu realizacji oraz wpływu inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa dolnośląskiego.	
Uzasadnienie badania	
Przeprowadzenie ewaluacji zapewni wypełnienie obowiązku przeprowadzenia oceny wpływu dla osi priorytetowej 5 RPO WD 2014-2020. Jej przeprowadzenie jest również konieczne ze względu na wysoką alokacją przeznaczone na działania transportowe.	
Kryteria badania	
Skuteczność, oddziaływanie, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Jak przebiegał/ przebiega proces realizacji inwestycji transportowych w regionie? • Jaki jest stopień realizacji inwestycji w zależności od rodzaju transportu? Z czego wynikają ew. różnice w np. tempie planowanych prac? • Jaka jest użyteczność różnych rodzajów transportu (zwł.: dostępność ekonomiczna, przestrzenna i czasowa, jakość usług, preferencje, wybory modalne) dla użytkowników? • Czy i jaki jest wpływ inwestycji transportowych (oddziałujących na region) na mobilność mieszkańców regionu? • Jaka jest trafność wspartych inwestycji ze względu na poprawę dostępności transportowej? • Czy i jakie efekty przyniosła realizacja projektów w ramach inwestycji transportowych w ramach RPO WD 2014-2020 na rozwój gospodarczy regionu? • Czy i jakie efekty społeczne i ekonomiczne przyniosła realizacja projektów transportowych (np.: zatrudnienie; mobilność mieszkańców)? 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Badanie wykorzysta zarówno jakościowe jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych. Punktem wyjścia będzie analiza logiki wsparcia inwestycji transportowych. Odtworzenie logiki interwencji powinno pokazywać schemat logiczny wsparcia z uwzględnieniem relacji pomiędzy realizowanymi działaniami, a oczekiwanymi efektami oraz przyjęte założenia i warunki wdrażania	

Programu.
Zakres niezbędnych danych
<p>Dane zastane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne), • dane z SL 2014 dot. zarówno RPO WD 2014-2020, jak i POIiŚ 14-20, • dane z wniosków o dofinansowanie i wnioski o płatność, • raporty końcowe z tożsamych badań, • dane dotyczące inwestycji transportowych finansowanych z innych niż RPO WD i POIiŚ źródeł, • wyniki cyklicznego monitoringu zmian dostępności transportowej, w ramach którego liczone będą na zlecenie MliR co 2 lata wskaźniki gałęziowe WDDT, WKDT i syntetyczny WMDT, • dane GUS, w tym wyniki badania nt. zachowań komunikacyjnych pasażerów, • regionalne dane statystyczne, • dane GDDKiA, PKP PLK S.A., przewoźników miejskich i regionalnych, in., • literatura fachowa.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
II –IV kwartał 2021
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
Okolo 300 tys. zł.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.
Ewentualne komentarze / wątpliwości
Możliwe, iż KJE przekaże zalecenia dotyczące realizacji niniejszego badania opracowane na podstawie doświadczeń z realizacji ewaluacji obszaru inwestycji transportowych perspektywy 2007-2013.

Badania gospodarki

14. Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MSP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
<p>Oś priorytetowa: I</p> <p>PI 1.1 (PI 1.a) Wzmacnianie potencjału B+R i wdrożeniowego uczelni i jednostek naukowych</p> <p>PI 1.2 (PI 1.b) Innowacyjne przedsiębiorstwa</p> <p>PI 1.3 (PI 3.1) Rozwój przedsiębiorczości</p> <p>PI 1.4 (PI 3.b) Internacjonalizacja przedsiębiorstwa</p> <p>PI 1.5 (PI 3.c) Rozwój produktów i usług w MSP</p> <p>Oś priorytetowa: III</p> <p>PI 3.1 (PI 4.a) Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>PI 3.2 (PI 4.b) Efektywność energetyczna w MSP</p> <p>Oś priorytetowa: VIII</p> <p>PI 8.4 (PI 8.v) Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian</p> <p>Fundusz: EFRR, EFS.</p>	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going
Cel badania	
<p>Celem badania jest weryfikacja założeń wsparcia MSP w województwie dolnośląskim, z uwzględnieniem pierwszych doświadczeń wdrażania RPO WD 2014-2020, ze szczególnym uwzględnieniem analizy wpływu Programu na poziom innowacyjności, konkurencyjności oraz internacjonalizacji przedsiębiorstw województwa dolnośląskiego.</p>	
Uzasadnienie badania	
<p>Ewaluacja służyć będzie weryfikacji poprawności założeń wsparcia przedsiębiorstw, przyjętych na etapie formułowania celów i zakresu realizacji RPO WD 2014-2020. W szczególności ewaluacja pozwoli sprawdzić, czy:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostępne formy wsparcia przedsiębiorstw umożliwiają osiągnięcie postawionych celów na poziomie RPO WD 2014-2020, system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach (np. poziom innowacyjności, oczekiwana skuteczność interwencji, wpisywanie się w założenia systemu wsparcia specjalizacji regionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji, potencjalny i faktyczny wpływ wybieranych projektów na tworzenie nowych miejsc pracy), udzielone wsparcie przynosi zakładane zmiany na poziomie wspartych przedsiębiorstw (biorąc pod uwagę ich perspektywę), kontekst realizacji Programu nie zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań, system monitorowania jest kompletny – zarówno z punktu widzenia możliwości śledzenia 	

postępów realizacji interwencji, jak również jej późniejszej ewaluacji – jak również zapewnia wysoką jakość danych.

Badanie zostanie przeprowadzone po zakończeniu wdrażania projektów, wyłonionych w pierwszych konkursach. Na tym etapie możliwe będzie wprowadzenie ewentualnych modyfikacji do systemu wdrażania. Kluczowe dla podjęcia działań korekcyjnych będą wyniki weryfikacji teorii interwencji w oparciu o zebrany materiał empiryczny, w tym dane na temat zmian na poziomie wspartych przedsiębiorstw. Z tego punktu widzenia, konieczna będzie również analiza kontekstu realizacji programu (czy nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do diagnozy sytuacji na etapie formułowania RPO) oraz sposobu adaptacji przedsiębiorców do warunków udzielania wsparcia (w tym stopień ich oportunistów – tj. ustalenie do jakiego stopnia podmioty rzeczywiście identyfikują się z wyznaczonymi celami RPO – np. poprzez wbudowanie ich w wieloletnią strategię rozwoju przedsiębiorstwa – a do jakiego stopnia ma to charakter jedynie fasadowy – tj. podmioty realizują projekty określonego typu, tylko i wyłącznie dlatego, że w danym obszarze dostępne jest finansowanie publiczne).

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy dostępne formy wsparcia przedsiębiorstw umożliwiają osiągnięcie celów i rezultatów RPO WD 2014-2020, w tym na poziomie poszczególnych PI?
- Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach (biorąc pod uwagę np. poziom innowacyjności, oczekiwaną skuteczność interwencji, potencjalny i faktyczny wpływ wybieranych projektów na tworzenie nowych miejsc pracy)?
- W jakim stopniu system wyboru projektów umożliwia wybór projektów wpisujących się w założenia systemu wsparcia specjalizacji regionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji?
- Czy udzielone wsparcie przynosi zakładane skutki na poziomie wspartych przedsiębiorstw?
- Czy kontekst realizacji Programu nie zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań i zmiana założeń przyjętych na poziomie RPO WD 2014-2020?
- Czy system monitorowania zapewnia zbieranie danych niezbędnych do śledzenia postępów wdrażania interwencji oraz jej późniejszej ewaluacji?
- Czy system koordynacji pomiędzy działaniami wsparcia przedsiębiorstw, działa w regionie poprawnie?
- Jakie są efekty wsparcia jednostek naukowych oraz szkół wyższych w ramach RPO WD?
- Jak dzięki wspartym w ramach PI 1.1 projektom zwiększył się stopień wykorzystania w gospodarce wyników badań naukowych i prac rozwojowych?
- Jakie są efekty wsparcia przedsiębiorstw w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych?
- Czy w świetle oszacowanych efektów wsparcia przedsiębiorstw, przyjęta teoria zmiany okazała się właściwa?
- W jaki sposób udzielone wsparcie wpłynęło na transfer wiedzy w regionie oraz na poziom innowacyjności województwa?
- Jaka jest skuteczność wsparcia przedsiębiorstw, patrząc z punktu widzenia

wykorzystanych form wsparcia (dotacje/instrumenty finansowe/system popytowy dla MSP)?

- Jak różnicują się efekty wsparcia biorąc pod uwagę specyfikę przedsiębiorstw-beneficjentów, w tym w szczególności przynależność do wybranych kategorii specjalizacji regionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji? Czy widoczne jest zróżnicowanie efektów wsparcia na poziomie regionalnym?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia przedsiębiorstw, a jakie je ograniczały?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie wykorzysta zarówno jakościowe jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych. Punktem wyjścia będzie analiza logiki wsparcia przedsiębiorstw w ramach badanych priorytetów inwestycyjnych. Odtworzenie logiki interwencji powinno pokazywać schemat logiczny wsparcia z uwzględnieniem relacji pomiędzy realizowanymi działaniami, a oczekiwanymi efektami oraz przyjęte założenia i warunki wdrażania Programu.

Powyzsza – koncepcyjna – faza badania powinna bazować zarówno na analizie danych zastanych, jak również na danych zebranych w drodze badań jakościowych.

W szczególności logika interwencji powinna uwzględniać takie dokumenty jak:

- RPO WD 2014-2020,
- Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WD 2014-2020,
- Umowa Partnerstwa,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020,
- Wytyczne dot. kwalifikowalności wydatków,
- Kryteria wyboru projektów,
- Wyniki przeprowadzonych dotychczas ewaluacji.

Odtworzona logika powinna uwzględniać perspektywę możliwie szerokiego grona osób, związanych z wdrażaniem i oceną projektów wsparcia przedsiębiorstw.

Po fazie koncepcyjnej badania, przyjęta logika powinna być poddana weryfikacji, z wykorzystaniem:

- wyników naboru projektów, z uwzględnieniem szczegółowych informacji o ocenie poszczególnych wniosków
- danych monitoringowych, uwzględniających informacje o poziomie realizacji wskaźników programowych i projektowych),
- informacji pochodzących z wniosków o dofinansowanie projektów (informacje na temat innowacyjności projektów, zakładanych celów, komplementarności projektów z celami RPO),
- danych pozyskanych od beneficjentów, na temat zmian wywołanych realizacją interwencji, w tym ich opinii na temat użyteczności otrzymanego wsparcia.

Badania beneficjentów powinny być przeprowadzone z wykorzystaniem technik ilościowych (badania sondażowe) oraz jakościowych (wywiady indywidualne / wywiady grupowe, analiza przypadków).

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane o punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Dane monitoringowe

<ul style="list-style-type: none"> • Wnioski o dofinansowanie • Dane pozyskane od beneficjentów • SL 2014
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
I– III kwartał 2020
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
Okolo 240 tys. zł.
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

15. Efekty wsparcia zastosowań TIK dla usług publicznych (e-administracja, e-kultura i e-zdrowie) w perspektywie 2014-2020.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
Oś priorytetowa: II PI 2.1 (PI 2.c) E-usługi publiczne FUNDUSZ: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	On-going/ Ex post
Cel badania	
Celem badania będzie oszacowanie wpływu interwencji na poprawę dostępu do e-usług administracji publicznej w województwie dolnośląskim.	
Uzasadnienie badania	
Badanie to wypełni obowiązek prowadzenia ewaluacji wpływu dla osi priorytetowej 2 RPO WD. Inwestycje w TIK mają przyczynić się do poprawy jakości, efektywności i dostępności usług publicznych. Dotychczasowe doświadczenia z inwestycjami w TIK pokazują, że są to przedsięwzięcia trudne i obarczone wysokim ryzykiem niepowodzenia. Dlatego też zasadne jest prowadzenie badania w tym obszarze, szczególnie w przypadku, w którym wsparcie zastosowań TIK dla usług publicznych jest udzielane w ramach odrębnej osi priorytetowej. Zakłada się, że wyniki badania będą również użyteczne z punktu widzenia projektowania wsparcia w ramach kolejnej perspektywy finansowej.	
Kryteria badania	
Skuteczność, trafność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Projektowane badanie powinno brać pod uwagę specyfikę planowanych inwestycji i być	

w możliwie największym stopniu dostosowane do niej. Dlatego też poniższe pytania należy traktować jako ramowe.

- W jakim stopniu inwestycje w e-usługi odpowiadały najważniejszym potrzebom w regionie w tym zakresie?
- Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie wspierania e-usług?
- W jakim stopniu inwestycje w e-usługi wpłynęła na zwiększenie się dostępu obywateli do e-usług?
- W jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia?
  - Jak różnicują się efekty różnych kategorii wsparcia?
  - Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Jak należy ocenić trafność realizowanych interwencji?
- W jakim stopniu oceniane wsparcie było efektywne?
- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
  - Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać z trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie powinno koncentrować się na kluczowych, strategicznych obszarach interwencji. Przy dużej różnorodności zakresu interwencji wskazane jest wybranie tych obszarów, na które przeznaczono najwięcej środków.

Badanie powinno koncentrować się przede wszystkim na wpływie inwestycji na poprawę jakości świadczonych usług, sprawności obsługi mieszkańców – ze szczególnym naciskiem na użyteczność, poprawę efektywności i skuteczności usług.

W przypadku konkretnych usług możliwości prowadzenia badań kontrfaktycznych są zwykle ograniczone – trudno jest dobrać próbę kontrolną. Jest to możliwe np. w przypadku wprowadzania nowego systemu obsługi mieszkańców w gminie x. Wtedy punktem odniesienia może być gmina y, o podobnej charakterystyce, w której nie wprowadza się nowego systemu. Jednak w przypadku wprowadzania bardziej złożonych systemów, np. platformy e-zdrowia o zasięgu całego regionu, prowadzenie takich porównań może być niemożliwe. Dlatego też możliwość prowadzenia badań kontrfaktycznych uzależniona jest od specyfiki badanych interwencji.

Biorąc powyższe pod uwagę, zakłada się, że podstawowym typem ewaluacji wpływu powinna być ewaluacja bazująca na teorii. Szczególnie istotne jest dokładne przeanalizowanie, jakie konkretnie mają być efekty interwencji, czyli co ma się poprawić w świadczonych usługach, i w jaki sposób zostanie to osiągnięte. Dotychczasowe doświadczenia pokazują bowiem, że w przypadku projektów w tym obszarze odpowiedź na te podstawowe pytania nie zawsze jest oczywista.

W niektórych przypadkach stwierdzenie zmiany osiągniętej dzięki świadczeniu e-usług może być stwierdzone na podstawie sytuacji przed interwencją i po niej. W takich przypadkach konieczne jest zdefiniowanie jeszcze na etapie planowania badania, jakiego typu informacje będą potrzebne (np. średni czas świadczenia danej usługi, średni koszt świadczenia danej usługi itd.). Dane te powinny być określone i zebrane jeszcze przed rozpoczęciem interwencji. W uzasadnionych przypadkach być może konieczne będzie wykonanie dodatkowego pomiaru (kiedy dane administracyjne nie będą wystarczające na potrzeby ewaluacji).

Badanie powinno uwzględniać następujące elementy:

- odtworzenie logiki interwencji realizowanych działań (z wykorzystaniem podejścia

opartego na teorii)- pogłębiona analiza na poziomie kluczowych działań;

- analiza danych zastanych;
- badanie opinii interesariuszy (jakościowe i ilościowe);
- panel ekspertów;
  - analiza kontrybucji – sposobu w jaki realizowane działania przełożyły się na wzrost odsetka osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną.

Zakres niezbędnych danych

Szczegółowe dane dotyczące modernizowanych e-usług: czas świadczenia, koszt świadczenia, liczb osób korzystających itd. Dane te powinny pokazywać sytuację przed, w trakcie i po zakończeniu usługi.

W przypadku wykorzystania schematu kontrfaktycznego konieczne jest zagwarantowanie dostępu do odpowiednich danych.

Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kwartał 2019 – I kwartał 2020

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 150 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

16. Badanie efektów wsparcia udzielanego za pomocą instrumentów finansowych w ramach RPO WD 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań)	
<p>Oś priorytetowa: I PI 1.5 (PI 3.c) Rozwój produktów i usług w MSP</p> <p>Oś priorytetowa: III PI 3.1 (PI 4.a) Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych PI 3.2 (PI 4.b) Efektywność energetyczna w MSP PI 3.3 (PI 4.c) Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym</p> <p>Oś priorytetowa: VIII PI 8.2 (PI 8.iii) Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Fundusz: EFRR, EFS.</p>	
Typ badania (wpływu, procesowe)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, ex post, on-going, mid-term)	Ex post
Cel badania	
Celem badania będzie oszacowanie efektów wsparcia udzielanego za pomocą instrumentów finansowych udzielanych w ramach RPO WD 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
<p>W perspektywie finansowej 2014-2020 instrumenty finansowe będą stosowane w szerszej skali niż w okresie 2007-2013. Stanowią one jedno z narzędzi wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i transferu wsparcia udzielanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Zgodnie z art. 37 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. instrumenty finansowe powinny być stosowane w odpowiedzi na zidentyfikowane w badaniach specyficzne potrzeby i niedoskonałości rynku. W związku z powyższym niezwykle istotne jest zbadanie efektów udzielanego wsparcia za pomocą instrumentów finansowych</p>	
Kryteria badania	
Skuteczność, trafność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Badanie powinno udzielić odpowiedzi na główne pytania ewaluacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie instrumentów finansowych udzielanych w ramach RPO WD 2014-2020? • W jakim stopniu poprzez zastosowanie instrumentów finansowych udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia? 	

- Jak różnicują się efekty różnych kategorii wsparcia?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Jak należy ocenić trafność stosowanych IF?
- W jakim stopniu oceniane wsparcie za pomocą IF było efektywne?
- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Zakłada się, że podstawowym typem ewaluacji wpływu powinna być ewaluacja bazująca na teorii. Badanie powinno uwzględniać następujące elementy:

- odtworzenie logiki interwencji w zakresie stosowania instrumentów finansowych (z wykorzystaniem podejścia opartego na teorii)- pogłębiona analiza na poziomie kluczowych działań;
- analiza danych zastanych;
- badanie opinii interesariuszy (jakościowe i ilościowe);
- panel ekspertów.

Badanie powinno również wziąć pod uwagę wyniki oraz założenia przeprowadzonej przez IZ RPO WD 2014-2020 oceny ex ante instrumentów finansowych pn. „Analiza ex ante w zakresie możliwości zastosowania instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020”.

Zakres niezbędnych danych

Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa).

SL 2014

Dane w posiadaniu pośredników finansowych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I – III kwartał 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Okolo 200 tys. zł.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

Jednostka Ewaluacyjna RPO WD 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie RPO WD 2014-2020.

Badania ad hoc oraz analizy na potrzeby wdrażania RPO WD 2014-2020

Planując proces ewaluacji RPO WD 2014-2020 należy pamiętać, iż plany ewaluacji sporządzane są dla każdego PO na cały okres programowania i obejmują wszystkie możliwe do zidentyfikowania ewaluacje przewidziane do realizacji w trakcie trwania perspektywy finansowej. Niemniej jednak podlegają one co najmniej raz do roku przeglądom i ewentualnym aktualizacjom. Jednostki ewaluacyjne mogą realizować także badania nieujęte w planie jako ewaluacje ad hoc. Powyższe rozwiązanie zabezpiecza IZ RPO WD na wypadek pojawienia się nagłej potrzeby informacyjnej niezbędnej do prawidłowego wdrażania RPO WD 2014-2020.

Na powyższy cel zakłada się przeznaczyć kwotę ok. 1 000 000 zł.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego art. 37, ust. 2 lit. g istnieje możliwość aktualizacji oceny ex ante podczas wdrażania jakiegokolwiek instrumentu finansowego, którego wdrożenie było oparte na takiej ocenie. W związku z powyższym zaplanowano możliwość sfinansowania takiej aktualizacji. Na ten cel zaplanowano kwotę ok. 200 000 zł. Aktualizację analizy ex-ante w zakresie możliwości zastosowania instrumentów finansowych w województwie dolnośląskim w okresie 2014-2020 realizowano od IV kwartału 2019 do II kwartału 2020 r.

Oprócz przeprowadzenia badań ewaluacyjnych może pojawić się potrzeba opracowania analiz niezbędnych do prawidłowego wdrażania RPO WD 2014-2020. Na ten cel planuje się przeznaczyć 500 000 zł. W początkowej fazie wdrażania programu zrealizowano analizy o wartości ok 280 000 zł.

Wszystkie badania ewaluacyjne oraz analizy będą finansowane w ramach Pomocy Technicznej RPO WD 2014-2020.

Badania na potrzeby monitoringu, ewaluacji i aktualizacji inteligentnych specjalizacji

Oprócz powyższych badań i analiz powinny zostać zabezpieczone środki na badania i analizy w ramach monitoringu, ewaluacji i aktualizacji inteligentnych specjalizacji zgodnie z zapisami osi priorytetowej 11 Pomoc Techniczna RPO WD 2014-2020.

Badania i analizy będą obejmować m. in. następujące zagadnienia:

- foresight technologiczny w każdym z obszarów inteligentnych specjalizacji pod kątem kluczowych technologii wspomagających – ich identyfikacji w regionie i możliwości wsparcia z RPO WD 2014-2020;
- okresowe rezultaty interwencji RPO WD 2014-2020 w obszarach specjalizacji (2 badania w ciągu 6 lat);
- obszary wschodzące w gospodarce i nauce, które wyłaniają się jako nowe specjalizacje do wsparcia z RPO, identyfikacja obszarów współpracy i potencjalnych projektów predestynowanych do interwencji publicznej w regionie.

Szacowany koszt badań i analiz w tym obszarze wynosi 600 000 zł.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę wszystkie badania wskazane w przedmiotowym planie, całkowity koszt badań prowadzonych w okresie finansowania 2014-2020 w ramach procesu ewaluacji RPO WD 2014-2020 wyniesie ponad 6,8 mln zł. Za tę kwotę planuje się zrealizować ok 20 badań ewaluacyjnych oraz analiz których wyniki niewątpliwie wpłyną na jakość udzielanego wsparcia w ramach RPO WD 2014-2020 .

Ponadto planuje się również przeznaczyć kwotę 100 000 zł na działania związane z podnoszeniem kwalifikacji kadr związanych z realizacją procesu ewaluacji, organizację konferencji, spotkań oraz obsługą prac GSE.

Dane teleadresowe

JEDNOSTKA EWALUACYJNA REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2014-2020	KONTAKT
<p><u>Dział Programowania i Ewaluacji</u> <u>RPO</u></p> <p>Wydział Rozwoju Regionalnego Departament Gospodarki Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego</p>	<p>ul. Walońska 3 PL 50-413 Wrocław tel.: +48 (71) 776-95-93 e-mail: dpf@dolnyslask.pl</p>